

Justerat tisdagen den 29 november 2011

Inger Linge

Conny Andersson

Sven-Erik Köhlin

§ 175

Inledning och justering m. m.

Ordföranden förklarade sammanträdet för öppnat.

Ordföranden konstaterade att 105 ledamöter var närvarande och 44 ledamöter var frånvarande.

Att tillsammans med ordföranden justera sammanträdets protokoll utsågs förste och andre vice ordföranden.

Protokollet skall justeras senast tisdagen den 29 november 2011.

§ 176

Interpellation 2011:25 av Erika Ullberg (S) om styrning av projekt avseende Tvärbanan Norr och Roslagsbanan

LS 1110-1306

Anf. 1-6

Inleddes kl. 10.34 och avslutades kl. 10.50

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 11 oktober 2011 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 1.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Erika Ullberg och Christer G Wennerholm.

§ 177

Interpellation 2011:26 av Yvonne Blombäck (MP) om framkomligheten för innerstadsbussarna

LS 1110-1307

Anf. 7-12

Inleddes kl. 10:50 och avslutades kl. 11.04

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 11 oktober 2011 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 2.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Yvonne Blombäck och landstingsrådet Christer G Wennerholm

§ 178**Interpellation 2011:27 av Birgitta Sevefjord (V) om människor som utsatts för tortyr**

LS 1110-1308

Anf. 13-15

Inleddes kl. 11.04 och avslutades kl. 11.12

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige medgav den 11 oktober 2011 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 3.

Landstingsrådet Birgitta Rydberg hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig landstingsråden Birgitta Sevefjord och Birgitta Rydberg.

§ 179**Interpellation 2011:28 av Nanna Wikholm (S) om upphandling av helhetsansvar för sjötrafiken**

LS 1110-1309

Anf. 16-26

Inleddes kl. 11.12 och avslutades kl. 11.35

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 11 oktober 2011 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 4.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Nanna Wikholm, landstingsrådet Christer G Wennerholm, Vivianne Gunnarsson, Michael Stjernström, Lars Carlsson samt Yvonne Blombäck.

§ 180**Interpellation 2011:29 av Vivianne Gunnarsson (MP) om hållplatsomläggning i Norrtälje**

LS 1110-1310

Anf. 27-29

Inleddes kl. 11.35 och avslutades kl. 11.42

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för trafikfrågor. Fullmäktige medgav den 11 oktober 2011 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 5.

Landstingsrådet Christer G Wennerholm hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Vivianne Gunnarsson och landstingsrådet Christer G Wennerholm.

§ 181**Interpellation 2011:30 av Håkan Jörnehed (V) om tilltron till SOS Alarm**

LS 1110-1311

Anf. 30-37

Inleddes kl. 11.42 och avslutades kl. 11.58

Interpellationen är ställd till landstingsrådet för sjukvårdsfrågor. Fullmäktige medgav den 11 oktober 2011 att interpellationen fick ställas.

Svar på interpellationen, se bilaga 6.

Landstingsrådet Lars Joakim Lundquist hänvisade till det skriftliga svaret. Vidare yttrade sig Håkan Jörnehed, landstingsrådet Lars Joakim Lundquist samt Anna Kettner.

§ 182

Interpellation 2011:31 av Erika Ullberg (S) om oligopol inom färdtjänsten
LS 1110-1312

Inleddes kl. 11.59 och avslutades kl. 11.59

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 183

Interpellation 2011:32 av Yvonne Blombäck (MP) om ordningsvaktens befogenheter gentemot unga i kollektivtrafiken
LS 1110-1313

Inleddes kl. 11.59 och avslutades kl. 11.59

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 184

Interpellation 2011:33 av Curre Hansson (S) om resenärernas väntan i kollektivtrafiken
LS 1110-1314

Inleddes kl. 11.59 och avslutades kl. 11.59

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 185

Interpellation 2011:34 av Ann-Sofi Matthiesen (MP) om kartor i tunnelbanan
LS 1110-1315

Inleddes kl. 11.59 och avslutades kl. 11.59

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 186

Interpellation 2011:35 av Susanne Nordling (MP) om patienter med kroniskt trötthetssyndrom (ME/CFS)
LS 1110-1316

Inleddes kl. 11.59 och avslutades kl. 11.59

Fullmäktige beslutade att bordlägga besvarandet av interpellationen.

§ 187**Besvarande av frågor**

LS 1111-1503

Anf. 38-91

Inleddes kl. 11.59 och avslutades kl. 13.04

1. Fråga av Helene Hellmark Knutsson (S) till landstingsrådet Torbjörn Rosdahl (M): Tycker du det är rimligt att investera 40 miljarder i att öka antalet resenärer i innerstaden med EN procent samtidigt som objekt i Cederschiöldsförhandlingen som vi var överens om får stå tillbaka?
  2. Fråga av Raymond Wigg (MP) till landstingsrådet Torbjörn Rosdahl (M): Har du för avsikt att i avtalet mellan Stockholms läns landsting och den privata entreprenör som ska driva S:t Görans sjukhus, skriva in bindande klausuler, så att de vinster som skapas återinvesteras i verksamheten och/eller de överskjutande vinsterna stannar i Sverige för beskattning?
  3. Fråga av Birgitta Sevefjord (V) till landstingsrådet Torbjörn Rosdahl (M): Tycker du att det är acceptabelt att riskkapitalbolag inom vården för ut sina vinster till skatteparadis och därigenom undviker att betala skatt i Sverige?
  4. Fråga av Curre Hansson (S) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Tycker du det är rimligt att Stockholm ska ta beslut om Slussenombyggnad till mångmiljardbelopp utan att ha haft en ordentlig dialog med SL och mest berörda kommuner, utan att skicket och renoveringskostnaden för Söderströmsbron är klargjort, samt utan att finansieringsansvaret är fastlagt för den merkostnad som det innebär att förlägga bussterminalen i Katarinaberget?
  5. Fråga av Helene Öberg (MP) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Har du för avsikt att förbättra tillgängligheten för nedgången till Medborgarplatsens tunnelbana?
  6. Fråga av Adnan Can (S) till landstingsrådet Christer G Wennerholm (M): Tycker inte du det är oacceptabelt att tre socionomer i Södertälje kommun har sagt upp sig p.g.a. det rådande pendelkaoset?
  7. Fråga av Tomas Eriksson (MP) till landstingsrådet Anna Starbrink (FP): Är du beredd att vidta politiska åtgärder för att komma tillrätta med personalsituationen vid akuten på Karolinska sjukhuset i Huddinge?
  8. Fråga av Håkan Jörnehed (V) till landstingsrådet Stig Nyman (KD): Har du tagit kontakt med Stockholms stad då det framkommit att äldre vanvårdas i sina boenden, med följd att det blir ökad belastning och mer sjukvårdsinsatser för landstinget?
- I ordningsfråga yttrade sig landstingsrådet Erika Ullberg.
- Ordföranden frågade om fullmäktige kunde medge att ytterligare en fråga fick ställas och fann att fullmäktige medgav att ytterligare en fråga skulle få behandlas.
9. Fråga av Petra Larsson (S) till landstingsrådet Lars Joakim Lundquist (M): Finns det jourläkarbilar för alla barn?

Frågorna antecknades som besvarade.

§ 188

Bekräftande av fullmäktiges beslutsförhet

Inleddes kl. 13.04 och avslutades kl. 13.04

Ordföranden konstaterade att 128 ledamöter var närvarande och 21 ledamöter var frånvarande, enligt bilaga A.

§ 189

Kungörelse och annonsering

Inleddes kl. 13.04 och avslutades kl. 13.05

Kungörelsen om fullmäktiges sammanträde anslogs den 3 november 2011 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare samt till länsstyrelsen.

Föredragningslistan infördes den 8 november 2011 i de tidningar där enligt fullmäktiges beslut annonsering ska ske.

Tillägg till föredragningslista anslogs den 11 november 2011 på landstingets anslagstavla och skickades samma dag till fullmäktiges ledamöter och ersättare.

Det antecknades att sammanträdet kungjorts i laga ordning.

§ 190
Anmälan av länsstyrelsens beslut den 11 oktober 2011 för tiden t.o.m. den 31 oktober 2014 att till ledamot i valkrets SV efter Magnus Widén (M) inkalla Morgan Jansson (M) och till ny ersättare utse Elisabeth Bovin-Exner, till ny ersättare i valkrets 6 efter Tobias Olsson (MP utse Erik Malm (MP), till ny ersättare i valkrets 3 efter Janne Stefanson (KD) utse Bojan Ticic, till ny ersättare i valkrets SV efter Janne Stefanson (KD) utse Ingrid Ahlman (KD), till ny ersättare i valkrets SO efter Janne Stefanson (KD) utse Joachim Krylborn (KD), till ny ersättare i valkrets O efter Janne Stefanson (KD) utse Karin Teljstedt (KD), till ny ersättare i valkrets NO efter Janne Stefanson (KD) utse Åke Malmström (KD), till ny ersättare i valkrets N efter Janne Stefanson (KD) utse Sonia Lunnergård (KD) och till ny ersättare i valkrets NV efter Janne Stefanson (KD) utse Tina Teljstedt (KD)
LS 1107-1003, 1108-1053, 1066

Inleddes kl. 13.05 och avslutades kl. 13.05

Efter förslag från ordföranden lades anmälan till handlingarna.

§ 191
Anmälan av nya motioner
LS 1111-1504--1506

Inleddes kl. 13.06 och avslutades kl. 13.06

Nr 2011:34 av Helene Hellmark Knutsson (S) m.fl. om att skapa ett samlat regionalt beslutsfattande för lösa trafikinfarkten, bostadsbristen och klimatfrågans utmaningar

Nr 2011:35 av Erika Ullberg och Helene Hellmark Knutsson (S) om en strategi för utbyggd tunnelbana

Nr 2011:36 av Erika Ullberg (S) m. fl. om åtgärdsprogram för en fungerande kollektivtrafik vintertid

Motionerna remitterades till landstingsstyrelsen för beredning.

§ 192

Anmälan av nya interpellationer

LS 1111-1471--1480

Inleddes kl. 13.07 och avslutades kl. 13.08

Nr 2011:37 av Dag Larsson (S) om medicinsk kvalitetsrevision

Nr 2011:38 av Helene Öberg (MP) om behandling av psykisk ohälsa i primärvården

Nr 2011:39 av Birgitta Sevefjord (V) om långa ledtider för kvinnor med bröstcancer

Nr 2011:40 av Tomas Eriksson (MP) om patienter med läkemedel som kan förändra andra läkemedels effekter, så kallad D-interaktion

Nr 2011:41 av Håkan Jörnehed (V) om att personal säger upp sig i protest på Karolinska Sjuk-huset

Nr 2011:42 av Håkan Jörnehed (V) om regionaliseringen inom kulturområdet

Nr 2011:43 av Erika Ullberg (S) om bristande kvalitet i pendeltågstrafiken

Nr 2011:44 av Tomas Melin (MP) om digitala informationsskyltar i kollektivtrafiken

Nr 2011:45 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om personskador förorsakade av SL:s glasdörrspärrar

Nr 2011:46 av Gunilla Roxby Cromvall (V) om trängseln i kollektivtrafiken

Interpellationerna ska besvaras vid nästa sammanträde.

Avslutning

Ordföranden avslutade sammanträdet kl. 13.09

Vid protokollet

Peter Freme

Karin Mikaelsson

Anföranden vid Stockholms läns landstingsfullmäktiges möte den 15 november 2011

Ordföranden: Vi har ett ovanligt kort sammanträde i dag. Vi behandlar huvudsakligen bara interpellationer och frågor. Vi har några beslutsärenden, och det är att anmäla nya motioner och nya interpellationer, men vi måste se till att vi är klara kl. 13.00 därför att kl. 13.00 blir det ett seminarium om kommande investeringsärenden. Det är inte en del av fullmäktiges sammanträde. Det är ett separat möte som alla är inbjudna till.

§ 176

Interpellation 2011:25 av Erika Ullberg (S) om styrning av projekt avseende Tvärbanan Norr och Roslagsbanan

Anförande nr 1

Landstingsrådet Ullberg (S): Fru ordförande, kära ledamöter och åhörare! Tyvärr kan jag inte, som man brukar göra, inleda med att tacka för svaret. Jag tycker tyvärr inte att jag har fått några svar på mina frågor. Det skulle man kunna uppfatta som lite nonchalant, men jag utgår från att du var i tidsnöd, Christer. Vi sågs på SKL-kongressen och kanske annat har upptagit din tid. Men jag förutsätter att du respekterar både att det här är en interpellation som handlar om revisorernas kritik och att du i dag från talarstolen kommer att ge mer utförliga svar än du har valt att göra skriftligt. Det är i så fall förstås helt okej.

Det här är väldigt viktiga frågor. Det handlar om hur vi ser på fullmäktiges roll. Det handlar om hur vi ser på ansvarsutkrävande. Det handlar om att ha så effektiva, transparenta och tydliga beslutsvägar som möjligt så att vi också fattar rätt beslut och använder skattebetalarnas pengar på bästa sätt.

Revisorerna har kommit med kritik. Det är tyvärr inga randanmärkningar, tvärtom. I granskningen av projekten Roslagsbanan och Tvärbanan Norr konstateras fördyringar till följd av otillräckliga riskanalyser, kalkyler och genomförandebeslut som tagits innan förutsättningarna var klara. En del av de problem som har funnits med projektstyrningen hoppas jag att vi kan komma till rätta med genom den viktiga omorganisation som sker inom SL, men de politiska bristerna kvarstår ju och kritiken är hård.

Revisorerna anser till exempel att Projekt Roslagsbanan, en investering på hela 8 miljarder kronor, har gjorts utan gedigen analys och utan att fullmäktige har fått säga sitt. Detta var också någonting som vår gruppledare tog upp då vi sågs vid förra fullmäktigemötet. Frågan är om du tycker detta är rimligt, Christer.

Tyvärr har jag hört Christer tidigare, eftersom detta är min andra mandatperiod, uttala sig något nedsättande om revisionen i den här salen. Det hoppas jag var tillfälligheter och att det inte kommer att upprepas. I ditt svar skriver du också: "I detta arbete har revisorerna lämnat synpunkter på hur den formella hanteringen av landstingets beslutsprocesser kan förbättras ytterligare. Det är bra." Om du menar allvar med att det är bra undrar jag ju vad du tar med dig från revisionsrapporten. På vilket sätt kommer du att arbeta för att åtgärda de brister som revisorerna pekar på?

I fråga om finansieringen var bristerna uppenbara, någonting som vi socialdemokrater också påtalade vid ett flertal tillfällen. När det gäller statliga bidrag står det att "diskussioner pågår om eventuellt tillkommande statsbidrag". Jag undrar om du på allvar kan hävda att kravet i fullmäktige 2009 på betydande medfinansiering verkligen var uppfyllt.

Nu hoppas jag att den här debatten kommer att handla om ditt ansvar och inte om någonting annat.

Anförande nr 2

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är klart att det måste handla om mitt ansvar. Ditt och dina företrädares ansvar är ju redan utkrävt av väljarna. Det kan vi lägga ned. Det behöver inte vi diskutera. Ni byggde inte en meter spårbinden kollektivtrafik och det gillade inte väljarna.

Det handlar i grunden om att ha en vision om vad man vill åstadkomma. Ditt uppdrag är i och för sig att vara en del av granskningen av oss som majoritet. Men det handlar hela tiden väldigt mycket bara om visionslöshet när det gäller utbyggnaden av kollektivtrafiken.

Om ni hade haft visioner, om ni hade haft möjligheten att få andra att bidra till utbyggnaden av kollektivtrafiken i den här regionen hade vi redan varit en mycket längre bit på väg än vi är i dag. Vi fick ta vid och se till att tillväxten av befolkningen i regionen kan mötas med satsningar på infrastruktur. Vi har gjort en gemensam analys. Det är riktigt som du påpekar att de brister som SL-organisationen har haft och delvis fortfarande har i stort sett bara funnits sedan halvårsskiftet eller från maj detta år. Det är sedan dess vi har den nya organisationen på plats. Det kommer att fordras ytterligare åtgärder för att trimma den.

De facto är det så att vi är i ett trendbrott vad gäller förhandlingarna kring infrastrukturinvesteringar i spårtrafik. Genom förhandlingar med Stockholms stad, Sundbyberg och Solna i det här fallet – Lidingö och Lidingöbanans renovering är ett annat fall – har vi lyckats få till stånd uppgörelser där kommunerna är med. Det är också unikt och ett trendbrott, Erika, att det finns en uppgörelse mellan den här regionen och staten och att den inte bryts upp. Det har gjorts förut. Hade de uppgörelser som fanns tidigare mellan staten och regionen fullföljts hade till exempel Förbifarten varit byggd. Vi hade haft ytterligare spår för tågtrafiken genom centrala Stockholm. Men dem stod ni aldrig fast vid och de fullföljdes aldrig.

Vi lyssnar på synpunkter och kritik från revisorerna. Vi har, som du vet, kontinuerliga möten med revisionen för att tillgodogöra oss deras synpunkter. En del av dem har också legat till grund för att vi gemensamt tog tag i översynen av SL:s egen organisation.

Sedan gäller det också att handla och se till att något blir gjort, men du är väldigt intresserad av att hela tiden titta i backspeglarna. Det är väl bara att räkna upp: 300 miljoner från Stockholms stad. Det handlar om överlåtelse av industrimark för Ulvsundadepån. Det är inte överlåtelser som är gratis, utan det är faktiskt en substantiell medfinansiering från Stockholms stads sida. Jag kommer att återkomma vad gäller Solna och Sundbyberg.

Anförande nr 3

Landstingsrådet **Ullberg (S)**: Tack, Christer, för att du inte heller nu valde att svara på mina frågor! Det börjar bli lite förutsägbart, tycker jag. Jag vet inte om du trivs med att leka historielärare. Jag trodde att du var ansvarigt moderat trafiklandstingsråd sedan fem år tillbaka och trivdes i den rollen. Jag kandiderar ju till din roll och ser fram emot att försöka få väljarnas förtroende och ta över vid nästa val. Om man bara är intresserad av att prata om vad som hände när mina partivänner styrde i landstinget senaste gången, vilka som vann Allsvenskan 2003 eller andra sådana historiska, jättefina händelser blir det oerhört svårt för oss i oppositionen att föra en seriös politisk debatt. Det är nog det interpellationsverktyget handlar om.

Jag kan i alla fall ta ansvar för den socialdemokratiska politiken och berätta vad jag tycker i den här frågan. Och jag tycker att staten, likt tidigare, ska finansiera 50 procent av kostnaden för fordon och depå samt ge bidrag till spåranläggningar. Jag tycker att fullmäktige ska ha hela kostnadsbilden framför sig när vi tar beslut och att vi i den här folkvalda församlingen ska ta alla betydande investeringsbeslut. Jag tycker att varje projekt måste analyseras och ställas mot varandra. Och jag tycker att alla givna förutsättningar ska vara kända innan vi tar beslut. Hur bra och viktigt ett projekt än är, som i fallet med Tvärbaneutbyggnaden, måste den principen efterlevas i alla beslut vi tar. Vi kan inte tumma på det. Som revisorerna pekar på handlar det när det gäller Roslagsbanan om en investering på drygt 8 miljarder kronor. Det handlar om oerhört mycket pengar. Jag är inte alls nöjd med hur trafiklandstingsrådet både bortser från sitt eget ansvar och tummar på de principer som vi har i den här församlingen. Det är verkligen inte okej.

Nästa gång kanske det inte är fråga om Tvärbana Norr utan handlar om spårvägar i innerstaden för mångmiljardbelopp. Där verkar också intresset för medfinansiering vara väldigt lågt bland berörda kommuner. Då kanske du vill tumma på samma sätt på den här principen. Det är därför vi har revisionen, för att se till att vår verksamhet granskas. Det är också därför vi har rätt att ställa de här interpellationerna. Självklart kan vi prata om de belopp, 600 miljoner, som staten har skjutit till eller i vissa fall upplåtandet av mark eller ändrad detaljplan som kommunerna har bidragit med, som är viktigt, men menar du verkligen att de krav som fullmäktige har satt upp har efterlevts? Jag förstår inte det.

I ditt inlägg pratade du bara om det som har hänt och gick till angrepp om visionslöshet. Det tycker jag är rätt fräckt. Vi har ett alternativ från Socialdemokraternas sida som till exempel innebär utbyggd tunnelbana. Vi har visioner. Det är inte min partiledare som har sagt att visioner är farliga.

Anförande nr 4

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Tack för att du öppnade den debatten, Erika Ullberg! Det är ju en fantastisk vision som du och din partiledare har, utbyggnaden av tunnelbanan med den fantastiska medfinansiering som ni har redovisat. Har du räknat på tidsutdräkten för det grundkoncept som den Juholtka lösningen har när det gäller att genomföra dina visioner tillsammans med honom? Det tar med det nya anslaget i budgeten på riksdagssidan – lyssna nu! – 104 år. Om du däremot tänker dig att landstinget också ska vara med och ta 50 procent av kostnaden tar det 50 år, fru ordförande. Det är ju helt fantastiskt visionärt. Det är enorma insatser för den här regionen som vi behöver just nu när vi har en tillväxt på nästan 40 000 invånare per år. Så var det med visionerna.

Jag får lov att säga, fru ordförande och fullmäktigeledamöter, att jag anser att en medfinansiering från staten och från aktuella kommuner på miljardbelopp är substantiellt i jämförelse med att det tidigare har funnits uppgörelser som staten bara har brutit så att vare sig Förbifarten eller något nytt spår genom centrala Stockholm har kommit till. Det är skillnaden mellan er och vår politik. Miljardbelopp är substantiell medfinansiering. 104 år för att genomföra tunnelbaneutbyggnaden, som ni skramlar om så fruktansvärt mycket, är att vara visionslös. Att däremot anslå 14 miljarder under de närmaste åren för att renovera de grenar av tunnelbanan som finns och fortsätta, enligt uppgörelse med staten, en utbyggnad av spårtrafik till Täby, till Barkarby och till Nacka är att ha visioner. Och de finns med i planerna.

För att dessutom, fru ordförande, kunna klara den belastning som finns på de centrala delarna av kollektivtrafiken i tunnelbanesnittet behöver det byggas olika former av tvärförbindelser. Det är vad vi gör nu med de tillgängliga medlen i form av en förlängning av Tvärbanan. Det kommer att på ett bra sätt i närtid bidra till att möjliggöra för fler att åka med kollektivtrafiken. Vi ska komma ihåg att med den inflyttning och det

födelseöverskott som vi har i vår region varje år åker alltfler med kollektivtrafiken, och än så länge klarar vi av den ökade belastningen. Men vi behöver göra fler insatser, fru ordförande, och då räcker det inte att ha visionen 104 år.

Anförande nr 5

Landstingsrådet Ullberg (S): Tack, Christer! Nu är du inte bara historielärare utan du ska också hota med att det vi vill ligger väldigt långt in i framtiden, 104 år framåt, och att vi skramlar om tunnelbaneutbyggnaden. Jag får ju inte tilltala något annat parti i den här interpellationsdebatten – jag tänker i alla fall inte göra det – men jag tycker att du ska gå hem och prata med dina majoritetskompisar också, om det inte är fler som vill ”skramla” om tunnelbaneutbyggnad och faktiskt ta ansvar för att den här regionen ska kunna växa och att andelen som åker kollektivt ska kunna öka, för det gör den tyvärr inte med ditt styre.

Jag ska faktiskt leva som jag lär och hålla mig till frågorna. De frågor som jag har ställt till dig är följande:

- Vilka åtgärder tänker du vidta med anledning av revisorernas kritik?
- Står du fast vid att fullmäktiges krav om betydande medfinansiering var uppfyllt när SL:s styrelse fattade genomförande- och anskaffningsbeslut om Tvärbana Norr Solnagrenen?
- Anser du det vara rimligt att beslut om mångmiljardinvesteringar inte föregås av en gedigen analys?

Jag beklagar verkligen att du inte tycker att det är värt att svara på de här frågorna. Det är också någonting som jag skulle önska att väljarna faktiskt får klart för sig.

Anförande nr 6

Landstingsrådet Wennerholm (M): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Vi har lyssnat på revisorernas synpunkter. Vi har dessutom själva från början vidtagit åtgärder, och där har dessbättre även oppositionen varit med, när det gäller att förbättra uppföljningen och den framtida planeringen samt skapa underlag för bra planeringshorisonter när det gäller infrastrukturinvesteringar i kollektivtrafiken.

Jag vill än en gång understryka att för mig är miljardbelopp substantiell medfinansiering. Det är helt i paritet med de belopp som finns anslagna till era påstadda tunnelbaneutbyggnader. Och, fru ordförande, jag vill ha till protokollet att i den uppgörelse som allianspartierna i regionen har med regering och riksdag finns det utbyggnad av spårtrafik till Täby, till Barkarby och till Nacka. De ligger också med i de av landshövdingen fastlagda planerna i länsplanen. Så var det med att inte ha visioner om utbyggnad av spårtrafik. Problemet är, fru ordförande, att vi har en opposition som inte har någon finansiering.

Ordföranden: Allt som sägs i talarstolen kommer att finnas med i debattprotokollet.

§ 177

Interpellation 2011:26 av Yvonne Blombäck (MP) om framkomligheten för innerstadsbussarna

Anförande nr 7

Yvonne Blombäck (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare och Christer Wennerholm! Det här handlar om framkomligheten för innerstadsbussarna. Christer Wennerholm beskriver i sitt svar hur SL jobbar för att få en ökad framkomlighet. Det görs

mycket, men Miljöpartiet anser att politiken kan vara så mycket mer proaktiv. Exempelvis sitter du själv, Wennerholm, både som ordförande i trafiknämnden och som ledamot i Stockholms stads kommunfullmäktige. Därmed äger du rådigheten över besluten på båda håll.

Som du själv sade i ditt tidigare inlägg i dag styr Alliansen såväl i staden som i landstinget och i riksdagen. Därmed finns det faktiskt en unik möjlighet att förbättra och samordna för just kollektivtrafikanterna. Vi i Miljöpartiet tycker tyvärr inte att det har blivit så värst mycket bättre. Tvärtom har trängseln i kollektivtrafiken ökat mer och mer, samtidigt som det snart är omöjligt att åka buss i innerstaden på grund av att den står stilla.

Du svarar att stomnätsstrategin ska lösa problemen. Miljöpartiet ser ju att det finns många positiva delar i framtidens strategi, men för att lösa dagens situation krävs det åtgärder i dag. Min fråga till dig är vad du har gjort för att förbättra just framkomligheten.

Vi från Miljöpartiets sida pratar ofta om, skriver i vår budget och lägger också mer pengar på att jobba med till exempel signalprioritering. Det är en otroligt enkel och billig åtgärd för att förbättra framkomligheten. Det är kostnadseffektivt. Jag vill höra var någonstans du har verkat för att signalprioritering ska införas på fler ställen. Jag vill också höra var du har skrivit och drivit att till exempel fler kollektivkörvägar ska införas på både statliga och kommunala vägar.

Anförande nr 8

Landstingsrådet **W e n n e r h o l m (M)**: Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är en viktig interpellation som Yvonne Blombäck ställer. Det är med stor tillfredsställelse jag kan konstatera att de här frågorna hanteras på största allvar av ansvarigt borgarråd, Ulla Hamilton, i Stockholms stad. Hon har genom att vi gemensamt har tagit fram stomnäts- och spårvägsstrategin också i medierna och i det offentliga rummet berättat det som vi som pysslar med frågorna vetat en längre tid, att man från Stockholms stads sida bland annat har tagit fram den här strategin, men att man också är i färd med att ta fram en beskrivning av hur gaturummen i staden ska användas för att möjliggöra för de olika trafikslagen att komma fram, även cyklister och gångtrafikanter.

Jag tycker att det här är mycket bra. Det är framsynt att Stockholms stad äntligen börjar jobba med de här olika planerna och strategierna för att göra en bedömning av vilka gator som i huvudsak ska användas för vilka åtaganden när det gäller att möjliggöra för vår stad att fungera så bra som möjligt så att vardagen i Stockholm och människors möjligheter att komma till sina arbeten, göra sina inköp eller komma till skolan och fritidsaktiviteter fungerar så bra som möjligt. Då måste vi, precis som du beskriver, få en bättre framkomlighet för busstrafiken.

Det kommer att innebära att vi under en period får stora ombyggnader i staden. Det är jag övertygad om. Det finns ju signaler efter det halvår som har varit med många avstängningar på grund av helrenoveringar av möjligt gatuutrymme för bilar under Söder till exempel, Söderledstunneln. Det har inneburit stora påfrestningar på stombusstrafiken på Söder därför att den ska trängas med ännu fler bilar än i vanliga fall. Där är signalen att vi gemensamt måste titta på alternativa lösningar när vi framöver får en sådan situation, för det är fullständigt orimligt att vår ordinarie busstrafik ska stå stilla i långa köer. Då får vi titta på hur vi kan lösa det på annat sätt, endera för bilarna eller också för att kollektivtrafiken ska fungera så bra som möjligt. Om kollektivtrafiken fortsätter med alternativa lösningar och fungerar bra kommer det att bli avlastning på biltrafiken. Det är det som faktiskt är den stora finessen med det vi har åstadkommit genom många generationers beslut i Stockholmspolitiken, här i landstinget, i Stockholms stad och i andra kommuner, att vi har så många kollektivtrafikresenärer in till Stockholms centrala delar morgon och kväll. Skulle vi inte ha alla dessa trogna resenärer skulle det vara totalkaos i Stockholmstrafiken.

Jag är mycket tillfreds med de överläggningar jag har med ansvarigt borgarråd och hennes syn på vad som behöver göras för att förbättra framkomligheten.

Anförande nr 9

Yvonne Blombäck (MP): Återigen, Christer Wennerholm, pratar vi om åtgärder som handlar om ganska lång sikt. Ingenting av det som du har varit uppe i talarstolen och pratat om löses i morgon. Jag har också läst Ulla Hamiltons uttalanden i medierna. Men på något sätt är det så att den politik vi signalerar härifrån, hur man härifrån utformar direktiv och så vidare, också styr vad kommunerna gör. Min enkla fråga gällde just signalprioritering. Vad har ni drivit på härifrån? Vilka ytterligare kollektivtrafikkörfält har du drivit på härifrån?

En annan fråga som är väldigt intressant är trängselavgifter. På vilket sätt driver du till exempel att man ska öka trängselavgifterna? Det är någonting som står i Rufs:en. Det står väldigt tydligt och klart i miljökonsekvensbeskrivningen och i andra delar att ska man klara av miljömålen behöver trängselavgifterna öka och faktiskt sättas in på fler ställen. Essingeleden är en sådan plats som har varit nämnd vid ett flertal tillfällen. Är det någonting som du driver, Christer Wennerholm, som en möjlighet för att faktiskt få ökad framkomlighet för kollektivtrafiken?

Beslutet ligger inte i denna sal, men diskussionerna bör föras från oss som är förtroendevalda här, och som jag sade tidigare sitter du på bägge håll. Du sitter också i Stockholms stadshus. Du har också förutsättningar att driva den frågan i Stockholms stadshus. Min fråga till dig är: Har du drivit frågan om ökade trängselavgifter och att föra in trängselavgifter på exempelvis Essingeleden?

Min fråga till dig är också om du har jobbat uppåt mot dina riksdagskamrater. Har du till exempel där jobbat med avdragsrätten? Det finns ett antal diskussioner som pågår om att det är väldigt enkelt att ta bilen om man kanske har förmånsbeskattning eller gratis p-plats vid sin arbetsplats. Är det en fråga som du driver? Det skulle också minska antalet bilister in till staden. Jag känner någonstans att jag skulle vilja höra lite om din kreativitet, Christer Wennerholm. Vad gör du härifrån för att se till att dina kamrater på andra håll gör det de ska?

Anförande nr 10

Landstingsrådet Wennerholm (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag tar gärna del av din kreativitet, Yvonne. Vi har ju en gemensam syn på utbyggnad av spårvagnsnätet i länet och i staden. Jag är övertygad om att vi skulle kunna sätta oss ned och få en bredare allians om de insatser som behövs i kollektivtrafiken för att till exempel skapa ökad framkomlighet för busstrafiken.

Det som är unikt är ju att det finns och signaleras en mycket mer offensiv politik från Stockholms stadshus i den här frågan. Det tycker jag att Ulla Hamilton ska ha all heder av. Att vi sedan har överläggningar kontinuerligt på den nivån att jag i stort sett veckovis pratar med ansvarigt statsråd i de här frågorna är inte så konstigt eftersom vi alla tre är ansvariga och kommer från samma parti. Jag hälsar med tillfredsställelse att vi kan ha den dialogen. Men jag har den gärna med dig också, Yvonne.

Sedan vet ju du att det finns en uppgörelse om trängselskatten, även om inte ni var med i den. Det vet jag. Det ska bli trängselskatt på Essingeleden. Det finns också fastlagt när i tiden detta ska ske. Jag tror inte att det vore en smart idé, utifrån mina utgångspunkter, att börja bryta upp de uppgörelser som finns, för det finns en stabil och kraftig majoritet för hur det här ska genomföras. Men på andra punkter välkomnar jag dig att komma med idéer.

Vi tittar nu på BRT – det vet jag att du också har intresse i – att skapa en genomgående möjlighet för busstrafiken att med prioriterade signaler komma till exempel från nordsektorn genom centrala Stockholm, Kista och ut till nordostsektorn, där man inte har lika många stopp som på en vanlig busslinje. Det är lite mer direktförbindelse med ett antal stopp. Men för att detta ska bli framgångsrikt fordras precis det du beskrev, separerade körfält och signalprioritering. Det är jag övertygad om att vi också på kort sikt kommer att kunna åstadkomma tillsammans med Stockholms stad.

Jag ser till exempel genom de mer konstruktiva diskussioner vi har haft att helt plötsligt kan Stockholms trafikkontor ändra signallängden på våra trafikljus. När vi har den här situationen att alltmer trafik ska samlas på just *en* gata därför att vi renoverar andra trafiksystem kanske man inte kan hålla fast vid att det ska vara samma intervaller som innan, utan man får öka intervallen för den trafik som är på den gata där det är köer och där vi har vår busstrafik. Jag tycker att det är ett briljant nytänkande för att få mer flyt i trafiken som gör att våra stomnätbussar också kan hålla mer av sin regularitet i trafiken i stället för att samlas ihop så att det efter ett par timmar på morgonen ser ut som om det är pendeltåg som kommer. Då har vi ju ingen funktion i busstrafiken, vår fantastiska busstrafik där människor gör över en miljon resor varje dag.

Anförande nr 11

Yvonne Blombäck (MP): Christer Wennerholm! Jag är fullt medveten om er uppgörelse som innebär att trängselavgifterna i 30 år framåt ska bekosta en motorväg som är två mil lång. Vi står inte bakom den uppgörelsen. Vi kommer aldrig att stå bakom den uppgörelsen. Den är ju helt åt pepparn.

Det du säger om trängselavgifter på Essingeleden kommer när Förbifart Stockholm är färdigbyggd och invigd. Vi pratar alltså om 10–15 år framåt med fortsatt kaos på vägarna därför att biltrafiken kommer att fortsätta öka, därför att kollektivtrafiken inte kan ta emot den mängd människor som behövs, därför att trängselavgifterna som skulle kunna gå till utbyggd kollektivtrafik går till utbyggnad av en ny väg. Du hör ju själv vilket moment 22 som detta innebär.

Jag är glad att du tog frågan på allvar, men jag har fortfarande inte förstått om det finns några korta tidsperspektiv. Mycket är planer, mycket är utredningar och mycket är på gång. Jag ser verkligen fram emot en dialog där jag får resultat.

Anförande nr 12

Landstingsrådet Wennerholm (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Både Yvonne och jag är resultatinkriktade. Jag tycker att det är intressant att diskutera med dig på grund av att du är resultatinkriktad och kan se lösningar på olika frågor. Sedan är vi inte överens i alla frågor.

Vi är inte överens om det vi talar om, trängselavgifterna och Essingeleden. Däremot vet du att det från och med nästa år kommer att bli en höjning av avgiftens storlek med index och framåt i tiden. Det kan möjligen vara ett plåster på såren, med dina utgångspunkter, att då blir det lite dyrare att åka vartefter. Det blir i alla fall inte billigare så att man kan säga att det är en situation där avgiften är oförändrad och det är inflation.

Sedan kan det komma åtgärder i det korta perspektivet. Det handlar om att det gäller att ha öppenhet från framför allt Stockholms stad i detta fall men även andra kommuner runt om i länet där det har problem med framkomligheten. Och jag kan se framför mig att vi ska kunna be någon från trafikkontoret i Stockholm att komma och redovisa det här för oss i trafiknämnden i landstinget.

§ 178**Interpellation 2011:27 av Birgitta Sevefjord (V) om människor som utsatts för tortyr**

Anförande nr 13

Landstingsrådet Sevefjord (V): Tack, Birgitta Rydberg, för svaret!

Jag har ställt en interpellation som handlar om människor som utsatts för tortyr och vad vi har för resurser i Stockholms läns landsting att möta deras behov av både psykiatrisk och somatisk vård. För drygt ett och ett halvt år sedan ställde jag en likartad interpellation. Skälen till att jag lyfter de här frågorna är flera, bland annat att jag liksom förmodligen fler i den här salen har partikamrater som har varit utsatta för tortyr i olika former eller lever i familjer där en eller flera av familjemedlemmarna har varit utsatta och haft svårt att bli en del av det svenska samhället, sitter hemma och lider i tysthet utan att få den vård de borde få.

Det här är jättesvåra frågor. Jag inser när jag läser igenom interpellationen, Birgitta Rydberg, att det kanske borde ha varit en motion eftersom den är ganska omfattande och du inte har kunnat svara på alla mina frågor. Jag tänker återkomma med en motion i detta ämne framöver så att vi kan fortsätta diskussionen. Interpellationen har också kommit lite olyckligt i tid eftersom vi precis har en upphandling som rör just vård av människor som har utsatts för tortyr, och vi kan inte diskutera detta i den här talarstolen i dag utan får återkomma.

Jag ska ändå nämna vad min interpellation egentligen handlar om och det jag tycker är viktigast. För ett tag sedan gjorde jag ett besök på S:t Görans smärtklinik, som har en multidisciplinär verksamhet när det gäller just att möta människor som har varit utsatta för tortyr, det vill säga både en psykiatrisk och en somatisk verksamhet. Man har ungefär 50 patienter som genomgår rehabilitering på denna smärtklinik. Det var ett smärre fel i ditt svar, men jag utgår från att det du skrev där bara var ett misstag.

Jag gick vidare och studerade hur det ser ut i andra länder och i vårt grannland Danmark, där man har kliniker för att möta tortyrskadade. I Köpenhamn har man fem kliniker som är integrerade med både psykiatrisk och somatisk vård, det vill säga där man ser hela patienten i ett och inte, som vi gör, fokuserar på den psykiatriska vården och har tilläggsuppdrag när det gäller den somatiska vården. I Danmark har man alltså fem sådana centra där man fokuserar på just människor som har varit utsatta för tortyr och kommer till Danmark, får uppehållstillstånd och stannar.

Min fråga, som jag tycker är den viktigaste frågan i min interpellation till dig, var då: Kan du tänka dig att utreda förutsättningarna för att utveckla en eller flera mottagningar med integrerad somatisk och psykiatrisk vård, liknande dem i Köpenhamn?

Anförande nr 14

Landstingsrådet Rydberg (FP): Först skulle jag vilja klargöra hur man ska läsa stycket om Caphio Smärtkliniken. De har ett stort uppdrag där de tar emot 590 smärtpatienter om året, men utöver det är det 50 patienter med tortyrskadeproblematik som de ska ta hand om. De har alltså en ganska stor annan volym också.

Grunden för att vi ska kunna hjälpa dessa personer på ett adekvat sätt är att vården vågar fråga, vågar hantera ett svar och vet vad man ska göra när man får ett svar. Det är väldigt viktigt att man ser samband mellan kroppsliga symtom och att det kanske finns en historia av tortyr. Det är inte alldeles givet att patienterna vågar berätta det initialt, att de litar på vården. Det finns all anledning att ständigt ha med det här i utbildningar som inte minst Transkulturellt Centrum ordnar i samarbete med primärvården.

Just nu befinner vi oss i ett skede där vi ska ta tilldelningsbeslut i en upphandling som redan är slutförd när det gäller att lämna bud, och ännu tidigare läste vi vilka krav som fanns i förfrågningsunderlaget. Just nu kan vi därför inte göra någon förändring av det vi ska fatta tilldelningsbeslut om.

Men det här är naturligtvis någonting man får fundera på inför framtiden: Är det möjligt att ha ett bredare uppdrag för tortyrskadeverksamheten? Är det önskvärt? Eller kan vi hitta andra samverkansformer mellan somatisk vård och tortyrskadecentra som gör att patienterna får rätt vård? Jag har ingen bestämd uppfattning att det skulle vara ett problem att göra ett lite större uppdrag i en framtida upphandling, men eftersom vi på tisdag ska ta beslut om tilldelning i den pågående upphandlingen kan vi just nu i alla fall inte fatta några sådana beslut.

Dessutom vill jag säga att vi har haft volymer i tidigare avtal, så volymerna har egentligen inte varit problemet. Men sedan kan vi ändå konstatera att antalet patienter som har de här problemen sannolikt är oerhört mycket större än de som söker hjälp från vården, och ingen har några säkra uppgifter om hur många dessa patienter är.

Anförande nr 15

Landstingsrådet Sevefjord (V): Jag håller med Birgitta Rydberg om att mörkertalet förmodligen är ganska stort när det gäller den här gruppen som bor i Sverige men inte får den vård som de borde få, bland annat därför att vi inte ser dem.

Jag är också glad över att du säger att du kan tänka dig att eventuellt bredda uppdraget framöver. Som jag sade kommer den här interpellationen kanske lite olyckligt, mitt i en upphandling, och vi kan inte diskutera detta i dag utan jag får återkomma i en motion.

Men varför jag lyfter det är att det i den somatiska vården av människor som har varit utsatta för tortyr behövs specialistkunskap. Det räcker inte att gå till en vårdcentral som när man har ont i axeln, ont i benen eller ont i ryggen. Jag tror också att det är viktigt – och det är precis det de har fokuserat på i Danmark på de fem enheterna i Köpenhamn – att man vet hur tortyr går till, vad det är för form av tortyr dessa människor har varit utsatta för. Den som har blivit upphängd i en takbjälke med bakbundna händer i flera timmar får en viss typ av skada, och det är viktigt att veta hur skadan har uppkommit. Det är det jag inte tror att man gör i den vanliga somatiska vården, för vi har aldrig haft den här diskussionen. Det är det jag menar, att då är det viktigt att förena den psykiatriska vården med den somatiska vården, där man har kunskap om de olika tortyrmetoderna, om jag ska använda ett så hemskt uttryck, för att kunna möta dessa människors behov.

Jag är glad över att du säger att du kan tänka dig att bredda uppdraget och att man kanske skulle titta på just Köpenhamn och de fem centra som finns där, hur de arbetar och vad de har för inriktning på vården av tortyrskadade. Med detta tackar jag för svaret.

§ 179

Interpellation 2011:28 av Nanna Wikholm (S) om upphandling av helhetsansvar för sjötrafiken

Anförande nr 16

Nanna Wikholm (S): För ungefär en månad sedan skrev jag den här interpellationen om upphandling av ett helhetsansvar för sjötrafiken, den process som den borgerliga majoriteten satte i gång för ungefär ett år sedan i samband med budgeten. Bakgrunden är att det har varit en väldigt stor oro kring vad det här förslaget egentligen innebär. Vi vet alla att en väl fungerande skärgårdstrafik är en förutsättning för att skärgården ska leva och för att de människor som lever och verkar där ska kunna ha väl fungerande liv, i en skärgård som är en tillgång för alla oss som bor i Stockholms län.

Det har varit några frågetecken kring den här upphandlingen, både från oss i oppositionen och från majoriteten, och det är bakgrunden till att man återremitterade ärendet när det väl kom ett skarpt ärende i juni. Men sedan dess har det inte hänt någonting formellt. Det är därför som jag har ställt den här interpellationen.

De frågor jag har ställt är: När tänker majoriteten ge besked om innebörden av "Upphandling av helhetsansvar för sjötrafiken"? Varför tar det så lång tid? Vilka åtgärder planerar du att vidta för att stilla oron hos skärgårdsbefolkningen och ge svar på de frågor som finns kring upphandlingen?

Jag har fått ett svar, och det är trevligt. Svaret är också snällt och trevligt: Christer tycker också att det är viktigt med skärgårdstrafik. Så mycket svar på de frågor jag har ställt finns det inte. I stället står det att Trafiknämnden eventuellt överväger att skicka ut en Request for information, att man ska ta lite hjälp av konsultföretaget KPMG och att vi under de kommande månaderna kanske ska bli lite klokare.

Jag tycker att det är väldigt tråkigt, för oron finns där. Den är väldigt konkret här i dag när sju redare skriver på DN:s debattsida under rubriken "Att lägga all skärgårdstrafik på en aktör gagnar ingen":

"All utveckling av verksamhet har avstannat. Inget rederi vågar ens göra de nödvändigaste investeringarna i sina fartyg och än mindre satsa på moderna och miljövänligare motorer. Våra banker undrar hur säkert deras utlånade pengar är placerade och vår värdefulla personal är orolig för sin framtid."

Jag har också fått ett brev, som ursprungligen har gått till dig, Christer, från Skärgårdens Trafikantförening som också är orolig och skriver: Företag hemmahörande i skärgården skapar viktiga arbetstillfällen för skärgårdens fasta befolkning, och det är viktigt att Stockholms läns landsting vidmakthåller detta stöd för att kunna utveckla skärgården som ett område att bo, verka och leva i.

I tidningen Skärgården har det varit en följetong av debatter. Här har jag ett nummer från den 3 november med rubriken "Pinsamt, Wennerholm". Det är ju lite tråkigt.

Jag hoppas att den här debatten – det var därför jag skrev en interpellation – ska ge mer svar. Det hoppas jag att jag får nu.

Anförande nr 17

Landstingsrådet Wennerholm (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! När det gäller sjötrafiken och det arbete som pågår finns det ett underlag, och det har vi inte varit nöjda med. Det är svaret på frågan varför det inte har kommit fram ett beslut tidigare.

Det pågår just nu ett arbete där vi kommer att träffa företrädare för redare och olika intressenter i skärgården, och när det jobbet är klart kommer det att redovisas ett förslag för trafiknämnden och sjötrafikberedningen. Det lär bli efter nyår som det materialet finns färdigt.

Det finns ingen anledning för någon att vara orolig för utvecklingen, för det som ska åstadkommas är ju att vi ska ha mer trafik i skärgården, men vi ska ha det på ett bättre sätt. Vi ska ha en bättre samordning och en helhetssyn kring kollektivtrafiken på land och på vatten. Och det man inte kan blunda för är att det finns olika intressen när det gäller hur kollektivtrafiken på vattnet och sjötrafiken i skärgården ska bedrivas. Det finns intressen från dem som har fritidsboende eller från dem som vill åka ut i skärgården på sommaren som rekreation. Men det finns intressen framför allt från dem som bor och verkar i skärgården hela året.

Jag är övertygad om att om vi skulle fortsätta att agera som vi alltid har gjort på det här området kan vi inte främja och bygga ut trafiken på ett så bra sätt som möjligt, utan då riskerar vi att inte kunna tillgodose de olika intressenas önskemål. Det ser oerhört annorlunda ut en sommardag utanför Nationalmuseum och Grand Hôtel jämfört med en vinterdag. Det gäller att skapa ett framtida system kring sjötrafiken som gör att vi kan möta båda de här intressena och se till att människor kan verka och bo i skärgården så mycket som möjligt och hela året.

Det är det vi håller på att jobba med nu. Vi har tittat runt och sett hur man har löst detta uppdrag på andra håll i vårt land, och de erfarenheterna kommer vi att ta med oss, plus att vi nu som sagt bjuder in redare och andra intressenter för att höra deras synpunkter på hur vi på bästa sätt ska kunna främja utvecklingen i skärgården. Då gäller det allas intressen. Som sagt är jag inte övertygad om att det i början av 2000-talet alltid ska se ut som det gjorde i slutet på 1800-talet när det gäller att bedriva trafiken, utan man behöver tänka nytt för att vi ska kunna få en levande och fungerande skärgård.

Anförande nr 18

Vivianne Gunnarsson (MP): Ordförande, ledamöter! Det här är nog landstingets mest hemliga utredning. Som andre vice ordförande i den måste jag säga att vi från oppositionens sida har försökt slita och dra i den här frågan, men vi får inte fram speciellt mycket. Och det jag hör nu oroar mig mer än någonsin.

Det pågår ett arbete där man träffar redare och olika intressenter i skärgården. Ja, inte får jag vara med och träffa några redare och olika intressenter i skärgården om jag inte slår mig fram. Jag har själv varit med på Skärgårdens Trafikantförenings möten för att över huvud taget lyssna in vad skärgårdsbefolkning och andra tänker och tycker om det här. Jag tycker nog att det vore rimligt att även oppositionen får vara med på olika sätt i de diskussioner som pågår.

Nanna Wikholm skrev interpellationen, och det är bra att frågan kommer upp och att vi kan diskutera den. Jag hoppas att vi kan göra det på ett öppet sätt. I artikeln från skärgårdsredarna i tidningen i dag kan man naturligtvis spåra en oro, och den blir inte mindre när många andra också är oroliga. Det är inte bara skärgårdsredarna, utan det är också skärgårdsbefolkningen i stort och företagare ute i skärgården. Jag hade själv en interpellation för en tid sedan kring att man plötsligt hade bytt åkeri utan att över huvud taget diskutera det med de företagare som finns i skärgården. Det finns faktiskt företagarföreningar där också.

Det som är mest prekärt i artikeln från skärgårdsredarna i dag är det som de skriver om de olika avtalsformer som finns. Vi i beredningen har verkligen inte varit så insatta i det eftersom det underlag vi har fått har varit undermåligt. Men de skriver också att om man gör en så här stor upphandling med en enda entreprenör, så att det blir ett monopol på detta i skärgården, kommer de i sin tur att upphandla andra delar av trafiken, och de i sin tur behöver inte följa offentliga upphandlingsregler. Jag tycker verkligen att det är oroväckande. Därför behöver vi naturligtvis diskutera frågan.

Förutom att de människor som har företag ute i skärgården är oroade är naturligtvis många resenärer också oroade – för att inte tala om hur infrastrukturen ska kunna utvecklas i framtiden. Det finns många frågor att diskutera. Jag tycker att öppenheten borde vara lite större kring den här frågan, och jag uppmanar till att bjuda in oppositionen till de diskussioner som ska föras med redare.

Anförande nr 19

Nanna Wikholm (S): Det var kanske ett litet fall framåt. Det kan jag väl sia så här i början av debatten för att sprida lite glad stämning.

Det finns ingen anledning att vara orolig – det låter ju bra. Men uppenbarligen är det en stor mängd människor som är engagerade i skärgården som känner sig väldigt oroliga, och har känt sig väldigt oroliga under lång tid. Det är inte alls enbart vissa grupper. När jag var på det regionala skärgårdsrådet senast var det en samstämmig kritik från alla som är engagerade i skärgården på olika håll. Det är allt från dem som har sommarstuga där och dem som vill vara turister där någon gång till dem som gör att skärgården kan växa och leva. För att skärgården ska kunna växa och leva för mig och andra som bara vill besöka bygger det på att det finns en befolkning som kan leva och verka där varje dag. Alla dessa grupper är oroliga – det upplever jag när jag tittar på deras aktiviteter, som debattartikeln i dag och de andra exempel jag har tagit upp.

Det är möjligt att det inte finns någon anledning till oro, men det är inte det som ni från den här majoriteten har sjösatt under ett helt års tid, utan det har tyvärr varit att så en oro.

Till det kan läggas den politiska beredningen, som har pågått sedan i maj utan insyn från särskilt många alls, vilket även Vivianne vittnar om. Och nu ska den pågå, och vi ska eventuellt få förslag någon gång efter årsskiftet. Det är ju så, som de här företrädarna så klokt skriver. Den samstämmiga kritiken har inte handlat om att man är emot att utveckla skärgårdstrafiken. Nej, man är orolig för just det här specifika förslaget om en stor entreprenör som ska ta ett helhetsansvar för allt.

Jag tycker att Skärgårdens Trafikantförening avslutar väldigt klokt: "Helhetsansvaret för skärgårdstrafiken åvilar Stockholms läns landsting. Detta är inte ett ansvar som går att genom upphandling fränsäga sig. Landstinget är ytterst ansvarigt för den kollektiva båttrafiken i hela Stockholms skärgård och för hel- och deltidsboende samt besökande."

Min fråga är återigen: Vad görs nu konkret för att försöka stilla oron, som då tydligen är obefogad?

Anförande nr 20

Landstingsrådet Wennerholm (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Vad det gäller Vivianne Gunnarssons frågeställning är det självklart så att oppositionen kommer att vara inbjuden till de övningar som jag nämnde.

Sjötrafikberedningen kommer att ha ett möte i morgon där den här frågan också kommer att redovisas och komma upp. Vi kommer att lyssna på alla intressenter i den här frågeställningen.

Det jag kan konstatera är just det jag sade innan, att det viktiga och vårt ansvar som det borde ha varit, är och ska vara i framtiden är att ordna kollektivtrafikresandet på vatten, se till att människors vardag i skärgården fungerar, att det går att verka och bo ute i skärgården, att det går att komma ut till skärgården som sommargäst eller för rekreation. Det är det som är vårt huvuduppdrag, och det är där fokus ska vara. En samordning av kollektivtrafiken på vatten och land – jag tror att det är avgörande att vi i framtiden kan se till att det blir en sådan.

Jag kan bara för mitt inre tänka mig hur det hade varit om SL hade haft reklam i tunnelbanan och på bussarna som gav förstahandsintrycket att vi åker kollektivt för att dricka öl. Jag tycker inte att den bild som har skapats kring Waxholmsbolagets huvuduppdrag har varit bra. Det kan inte vara huvuduppdraget att ägna sig åt att köra runt människor som ska äta mat och dricka öl, utan det handlar om att se till att kollektivtrafiken i skärgården fungerar på ett bra sätt. Då handlar det om att se till att vardagen fungerar, att människor kan komma ut i skärgården för rekreation, till sina sommarstugor och till sina arbeten för att jobba. Så ser verkligheten ut.

Med det uppdraget för ögonen kommer vi nu så småningom att lägga fram ett förslag efter att vi har haft de här rundorna och lyssnat på alla olika intressenter. Så ser verkligheten ut.

Anförande nr 21

Vivianne Gunnarsson (MP): Jag vet inte, men inte stillades oron så värst mycket av Wennerholms inlägg nu. Jag är i alla fall glad att jag fick besked om att oppositionen ska få vara med och höra vad skärgårdsredare och andra tycker i frågan och vad de vill åstadkomma. Men det är lite oroande att man tror att det för oss som åker med skärgårdstrafiken handlar om att kåka mat och dricka öl. Det handlar inte om det – det vet vi alla. Det är självklart jättebra om vi kan få en kopp kaffe, eller en öl för den delen, på båten eftersom resan tar ganska lång tid, men det är inte därför man åker.

Däremot är det viktigt, om man nu vill samordna kollektivtrafik på vatten och land i fortsättningen, att det inte bara behövs en infrastruktur med bryggor. Det behövs också infartsparkeringar och till exempel värmestugor att gå in och vänta i och så vidare. Det finns många bitar i infrastrukturen som är oklara i dag.

Anförande nr 22

Nanna Wikholm (S): Nu blev det lite mer spännande. Om jag tittar på min första fråga, när tänker majoriteten ge besked om innebörden av "Upphandling av helhetsansvar för sjötrafiken", kanske det var det vi fick. Det handlar om att ni inte är nöjda med hur Waxholmsbolaget fungerar och den service det ger till resenärerna. Det är väl just det som har gjort människor så oroliga. De har känt att Waxholmsbolaget fyller en viktig funktion i deras vardag, och det är det som du nu ifrågasätter ganska mycket. Man har, som sagt var, förstätt att det är ungefär det som det handlar om.

Jag skulle gärna vilja att du är mer konkret: Vad är det mer du vill förändra i Waxholmsbolaget? Känner du att du har stöd i hela majoriteten för de förändringar och det upprivande av Waxholmsbolaget som du funderar på?

Vi fick också svaret att du nu ska börja prata med andra. Den politiska beredningen har hållit på, och nu ska ni börja rätta om i Waxholmsbolaget och nu ska ni eventuellt börja prata med andra. Man funderar lite på vad ni har gjort i ett halvår.

Anförande nr 23

Michael Stjernström (KD): Fru ordförande! Den artikel som i dag är skriven av skärgårdsredarna tycker jag är ett viktigt inlägg i debatten. Jag träffade själv redarna för ett par veckor sedan och pratade med dem om hur vi kan utveckla trafiken i skärgården. Det är värdefullt med det engagemang som de visar för detta och även våra resenärer. Skärgårdstrafiken är en förutsättning för att skärgården ska kunna leva i Stockholmsregionen. Vår ambition i vårt parti är att få ett helhetsansvar för detta, att vi ska utveckla och förbättra trafiken, inte ha det som vi alltid har haft det.

Det finns i dag många frågetecken kring Waxholmsbolagets verksamhet, inte minst gränsdragningen, den osunda konkurrensen med skattepengar och den rent kommersiella trafiken. Det är en avgränsning. Waxholmsbolaget har i dag ganska många omoderna båtar, och turlinjerna kanske inte är optimala. Varför inte se över detta? Vi kanske kan få kortare restid för våra resenärer.

Vi vill utveckla skärgårdstrafiken på ett bra sätt i skärgården och binda ihop det med kanske utökad båttrafik både på Saltsjön och på Mälaren, med pendelbåtssystem. Det här ska man se som ett sätt att utveckla verksamheten, inte avveckla eller försämra.

Anförande nr 24

Lars Carlsson (C): Ordförande, ledamöter, åhörare! Den här debatten handlar egentligen mycket om något som inte har landat än. Vi från Centerpartiet tillhörde de som var mycket måna om att detta skulle få ta sin tid. Vi skulle inte ta beslutet snabbt i juni utan att få diskutera. Nu är vi i ett skede där vi allihop kan diskutera och ska diskutera. Vi ska prata och se till att frågan landar rätt.

Vad som än händer: Landar frågan fel är det skärgårdsbefolkningens problem och vårt problem i Stockholmsregionen att vi inte kan garantera bästa möjliga service.

Brukarnöjdheten när det gäller skärgårdstrafiken är på topp. Den ligger på över 90 procent. Det är inget som vi på något sätt är beredda att jeopardisera.

Den här debatten ska pågå ett tag till – det tycker vi också. Jag är helt trygg med att vi kommer att landa rätt. Det viktiga är att vi inte tar beslut alltför snabbt.

Anförande nr 25

Landstingsrådet Wennerholm (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter! Där fick interpellanten och andra som har deltagit i debatten lite mer svar på frågorna. Vi är eniga. Jag fascineras av hur oppositionen driver sin politik. Egentligen borde jag bara luta mig tillbaka och vara nöjd och belåten.

Det är väldigt mycket oro. Det är klart att det kan vara en politisk strategi att skapa bilden av att det finns oro – en oro för att vi inte gemensamt har en sammanhållen allianspolitik, vilket vi har. Det speglas också av de resultat som uppnås.

Nu handlar det om – precis som flera har beskrivit och som jag har sagt innan – att skärgårdstrafiken ska bli en integrerad del av kollektivtrafiken i vår region. Det är viktigt, fru ordförande, att det kan bli så, för det är en modern politik för framtiden.

Anförande nr 26

Yvonne Blombäck (MP): Ordförande! Jag kunde inte låta bli att reagera när Christer Wennerholm sade att oron skapas av oppositionen, för i den här frågan har oron i högsta grad kommit från de inblandade: skärgårdsbor, skärgårdsföretagare och skärgårdsredare som inte ser att de kommer att ha förutsättningar att fortsätta att driva trafik med den bristande handläggning som ärendet har haft. De privatiseringar som har varit har också visat att oron är befogad.

Jag ville bara kommentera den delen. Skyll inte på oppositionen!

§ 180**Interpellation 2011:29 av Vivianne Gunnarsson (MP) om hållplatsomläggning i Norrtälje****Anförande nr 27**

Vivianne Gunnarsson (MP): Ordförande! Jag har fått ett svar från Christer Wennerholm. Det var väldigt kortfattat, och jag ser det snarast som att det var ett lite raljerande svar på en fråga som faktiskt kräver att man får ett allvarligt svar. Om man gör en sådan omläggning som har skett borde det vara möjligt att få information på bland annat busshållplatserna i tid.

Bakgrunden är att jag ganska ofta åker till Norrtälje – men inte alla tider på året. Nu skulle jag åka till Norrtälje efter det att vintertidtabellen hade införts. Jag hade skaffat mig en tidtabell, men i den kunde jag knappast läsa mig till hur bussarna skulle gå. Det gick helt

enkelt inte. Jag lämnade den till flera andra, och det var jättesvårt att förstå om man skulle gå av vid den nya hållplatsen vid Campus Roslagen eller om man skulle åka vidare in till Norrtälje, som man brukar göra, och byta buss där.

När jag sedan kom med bussen till Campus Roslagen sade ingen någonting. Det var en stor byggarbetsplats där då. Det kommer att bli en infartsparkering, men då var det en stor byggarbetsplats. Det såg inte alls ut som att man skulle kunna byta buss där, och dessutom satt jag på andra våningen i bussen, varpå jag åkte vidare till Norrtälje och sedan till min fasa såg att den buss som jag skulle ta åkte förbi mig ut mot Roslagen. Det var sista bussen för dagen. Jag skulle inte komma fram om jag inte tog taxi för flera hundra kronor eller ringde och bad min sambo köra fem mil för att hämta mig.

Jag tycker att det är dålig information av SL. Jag tycker faktiskt att man i högtalaren på bussen borde ha kunnat säga: Vi har lagt om trafiken, och nu måste man gå av här om man ska hinna med bussen. Det jag kommer att göra i framtiden är att ta en buss tidigare, så att jag hinner åka in till Norrtälje för att ta bussen.

Det är inte hänsyn till passagerare och kollektivtrafikresenärer att ha en svårläst turlista och ha personal som inte talar om vad som har hänt, att bussen har skiftat tid, så att den går från busstationen innan den andra bussen kommer in.

Det är tre olika saker som har inträffat som man inte får information om. Det hade kanske gått att lägga in information på nätet, för man tittar ju ofta på nätet efter sina busstider. Där kunde SL ha skrivit att det är en omläggning i Norrtälje.

Man blir väldigt arg när det är så pass dålig trafik på eftermiddagen ut i skärgården och man missar sista bussen. Det är faktiskt jättedåligt.

Anförande nr 28

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag delar Vivianne Gunnarssons syn på att det är oerhört viktigt med information. Det är en gren där det finns möjligheter till utveckling, för att kollektivtrafikresandet ska kunna utvecklas så bra som möjligt. Det är ju A och O att kunna ge resenärerna bra information om hur man kan resa på enklaste sätt och – om det är förändringar eller störningar – också informera om det, så att man kan anpassa sitt resande efter det.

Vad gäller tidtabellen och de olika resvägarna kan jag konstatera att det är både plus och minus i resonemanget. Om man ändrar tillbaka handlar det för många resenärer om att de ska åka en omväg och att det blir en tidsförlust på 15–20 minuter. Det har väl varit grunden för trafikplanernas intentioner när de har gjort den här förändringen, kan jag tänka mig.

Man får väl väga förändringen mot hur det var innan och göra en utvärdering av detta. Det är mer en fråga för trafikplanerare och eventuellt trafiknämnden än för fullmäktige.

Men i grunden, herr ordförande, delar jag interpellantens syn på att det är viktigt att vi ger bra, adekvat information till våra resenärer om hur man kan resa, och när det blir förändringar eller störningar som påverkar trafiken ska det vara lätt att tillgodogöra sig det också.

Anförande nr 29

Vivianne Gunnarsson (MP): Det var bra. Då hoppas jag också att det blir verklighet, så att tidtabellen skrivs om och det sker snarast, för den går inte att läsa som den ser ut i dag.

Det står i svaret att det finns trafikvärdar från Nobina på plats. Ja, det finns det i Norrtälje men inte på den nya busshållplatsen vid Campus Roslagen. Det är kanske där de borde finnas, för det är där man undrar.

Den hållplatsen är flyttad. Tanken är väl att de som ska köra bil dit och sedan ta bussen ska ställa sin bil där. Men hållplatsen i Norrtälje har blivit flyttad på sådant sätt att man inte har någon användning för hållplatsen om man inte gör det, för det finns inget annat där. Tidigare fanns busshållplatsen vid Stockholmsvägen, och då kunde man nå vissa affärer på ett bra sätt.

Det finns flera olika negativa aspekter, så det är inte alls något plus och ett nollsummespel, skulle jag vilja säga.

Jag tycker att det finns all anledning att ändra tillbaka tidtabellen på sådant sätt att man kan ta bussen både i Norrtälje och vid Campus Roslagen. Det tar fyra minuter att köra den sträckan. Om man får vänta fyra minuter extra vid Campus Roslagen spelar det inte så stor roll för de resenärer som är där, men det spelar väldigt stor roll för dem som missar bussen i Norrtälje, om det inte finns någon annan buss att ta eller om nästa buss går om tre timmar, som är fallet med just bussarna i Roslagen.

Jag tycker att det finns anledning att verkligen se över frågan nu – inte sedan.

§ 181

Interpellation 2011:30 av Håkan Jörnehed (V) om tilltron till SOS Alarm

Förste vice ordföranden: Innan vi startar den här interpellationsdebatten vill jag säga att vi i dag har en ambition att hålla tiderna, så utan att lägga hämsko på debatten vill jag säga att det vore bra om vi kunde avsluta den här debatten vid 12.

Anförande nr 30

Håkan Jörnehed (V): Ordförande! Vi får väl se vad som händer.

Ordförande, fullmäktigeledamöter! Tack, landstingsrådet Lars Joakim Lundquist, för svaret på min interpellation om tilltron till SOS Alarm.

Jag tänker börja mitt inlägg med att berätta en historia från verkligheten. Det handlar om en kvinna som är ungefär 60 år och som bor i ett ensamhushåll i vårt län. Hon är läkare till yrket.

Hon är ensam hemma en lördag förmiddag och känner att något händer i kroppen på henne. Eftersom hon är läkare förstår hon sina egna symtom. Hon förstår att hon får en stroke. Hon ramlar på golvet i sin bostad och är nu minst halvsidesförlamad. Hon vet att hon måste påkalla hjälp, för annars blir hon liggande på golvet länge.

Hon vaknar till liv, och på något märkligt sätt lyckas hon släpa sig fram till telefonen i sin lägenhet och slå 112. Hon kommer fram till SOS Alarm och lyckas med en enorm kraftansträngning skrika fram: Jag behöver en ambulans – jag har fått stroke! Då svarar man från SOS Alarm: Skrik inte! Därefter bryts samtalet, och denna kvinna svimmar.

Hon vaknar till och vet att om hon inte får hjälp blir det besvärligt. Hon lyckas återigen med en enorm kraftansträngning släpa sig ut i trapphuset, och där skriker hon allt vad hon kan, så att grannarna hör. De kommer till undsättning, och de ringer efter en ambulans som kommer.

Eftersom detta hände på Södermalm var det mycket nära till Södersjukhuset, och denna kvinna fick hjälp inom tre timmar och kunde få trombolys.

Där slutar denna historia lyckligt. Men det är också en historia om hur SOS Alarm fungerar. Det har under året tyvärr rapporterats i medierna om flera fall där personer behöver ambulans men inte får det på grund av att SOS Alarm inte fungerar som önskvärt. Senast i helgen kunde vi läsa att 50 fall av brister hos SOS Alarm är rapporterade till Socialstyrelsen.

Det är mot bakgrund av detta som jag har ställt min interpellation till Lars Joakim Lundquist. Bland annat undrar jag vilka rutiner det finns när en drabbad person som har kommunikationssvårigheter ringer till SOS Alarm, som i det exempel jag nyss nämnde.

I Stockholms län bor också människor med inga eller bristfälliga kunskaper i svenska. Hur hanteras detta av SOS Alarm? Det finns alltid en risk för att personer med utvecklingsstörning blir förväxlade med exempelvis berusade eller drogade personer. Finns det en strategi för detta?

På Vårdguiden kan man läsa: Det är viktigt att du klart och tydligt kan svara på SOS-operatörernas eller SOS-sjuksköterskans frågor. Men finns det en strategi för att hantera dem som ringer och har uppenbara problem att svara klart och tydligt, så att inga missförstånd uppstår?

Det är dessa frågor jag har ställt i interpellationen, och jag har fått ett svar. Tack för det!

Anförande nr 31

Landstingsrådet L u n d q u i s t (M): Ordförande, fullmäktige! Med anledning av den nu pågående mediebevakningen av SOS Alarm och några mycket tragiska fall, inte minst kring Emil Linnells död, vill jag inledningsvis säga att jag känner mycket starkt med Emil Linnells familj men även med alla andra som mötts av dåligt bemötande och felaktigt handhavande av SOS Alarm.

Jag har naturligtvis besökt SOS Alarm för att bilda mig en egen uppfattning om vilka åtgärder man nu vidtar för att förstärka kompetensen och förbättra bemötandet bland sina medarbetare, så att vi slipper se fler fall som det som har drabbat bland annat Emil Linnell och hans familj.

SOS Alarm har redan vidtagit flera åtgärder. Man har förstärkt sitt patientsäkerhetsarbete genom att inrätta fyra särskilda enheter, så kallade medicinska specialistcenter, runt om i landet, varav en i Stockholm, för att stödja larmcentralerna i deras patient- och kvalitetsutvecklingsarbete. Utöver detta har man inrättat en särskild patientsäkerhetsenhet bland annat i Stockholm och ser över sina samtalsrutiner.

Vid mitt besök på SOS Alarm diskuterade vi även frågan om kommunikationssvårigheter, som Håkan Jörnehed tar upp som den första frågan i sin interpellation och i sin kommentar till mitt svar.

Jag vill komplettera mitt skriftliga svar med att tillägga att när det föreligger problem med att man inte förstår vad den som ringer vill säga utnyttjar SOS Alarm intern språk- och kommunikationssvårighetskompetens bland sina medarbetare men har också tillgång till externa tolkar. Om man trots detta inte förstår vad den som ringer vill säga skickar man en ambulans utifrån en positionsbestämning med hjälp av den uppringandes telefon, på samma sätt som man gör vid beställning av taxi från flera av Stockholms taxibolag.

Vi står nu inför en ny upphandling av så kallade prioriterings- och dirigerings-tjänster. Avtalet med SOS Alarm löper ut den 31 oktober 2013. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har redan i år börjat arbeta med den kommande upphandlingen. Frågan kommer att diskuteras politiskt under våren 2012, dels i HSN:s programberedning för akutsjukvård, dels i hälso- och sjukvårdsnämnden.

Ordförande, fullmäktige! Jag vill avslutningsvis upprepa det jag skriver i slutet av mitt skriftliga svar: Förtroendet för SOS Alarm bygger på att man har fungerande rutiner för att hantera ingående samtal men också att man arbetar mycket aktivt med sitt kvalitetsarbete, med fokus på hög patientsäkerhet.

Med det anser jag mig ha ytterligare kommenterat mitt skriftliga svar på interpellationen från Håkan Jörnehed.

Anförande nr 32

Håkan Jörnehed (V): Tack, Lars Joakim!

Du har svarat på två av mina frågor. Men du har inte svarat på min tredje fråga om hur vi ska kommunicera ut detta till medborgarna. Det gäller till exempel det som du just refererade till, den rättegång som påbörjades i går. Hur ska vi kunna få människor i vårt län att lita på att man kan få en ambulans när man behöver det? Jag tror att vi står inför en stor utmaning i att få medborgarna trygga, så att de vågar lita på SOS Alarm och att man kan få en ambulans när man behöver det.

I går inleddes rättegången om fallet då Emil Linnell tyvärr tragiskt miste livet, efter att 13 gånger ha försökt få en ambulans. Brottsrubriceringen är grovt vållande till annans död. Det läser alla medborgare i vårt län. Hur ska man kunna bli trygg i det? Hur tänker du kommunicera det, Lars Joakim?

Jag förstår att det kan vara svårt att bedriva SOS Alarm, att det är busringningar, personer som använder ambulans som taxi och många felsamtal. Men det är där jag menar att själva utmaningen ligger. Vi måste kvalitetssäkra SOS Alarm även med dessa utmaningar. Trots att det finns många ensamhushåll i länet, trots att inte alla pratar svenska så bra och trots att vissa har kommunikationssvårigheter på grund av sjukdom eller symtom måste vi kunna kvalitetssäkra SOS Alarm.

Jag tycker att det är jättebra, Lars Joakim, att du har haft kontakt. Men vi har en stor utmaning just nu, så att vi kan få människor att lita på SOS Alarm.

Jag vill också säga att jag i den här debatten inte går in på att SOS Alarm har ett högt avkastningskrav på 12 procent till sina ägare. Jag menar att vi måste ha ett larmsystem som hellre skickar en ambulans i onödan än en ambulans för lite. Det måste vi ha råd med, och ett sådant system måste vi kunna säkerställa.

Tack återigen, Lars Joakim!

Anförande nr 33

Anna Kettner (S): Lars Joakim! Vi har diskuterat ambulanser förut. Då gällde det Rinkeby. Detta är ett aktuellt problem, men det är inget nytt problem. Jag har jobbat som pastor i Tensta på 80- och 90-talen och har egna förstahandsupplevelser för 20 år sedan av hur svårt det var att beställa ambulans om man ringde från de områdena.

Jag tror precis som Håkan att vi har ett jätteproblem med att få folk att lita på att ambulansen kommer, och jag tror att det problemet är större i de här områdena. Jag tror att problemet med svårigheten att beställa ambulans har accelererat. Nu har det nått

andra delar av staden och länet, och då blir det plötsligt nyheter. Jag har varit med om att människor har skadats svårt eller dött av precis samma skäl för 20 år sedan.

Vi måste hitta ett system som fungerar för alla medborgare. Där finns det ett systemproblem. För 30 år sedan var ambulanser transporten till sjukvården. I dag är ambulanser intensivvård. Det betyder att alla som inte behöver intensivvård ur ambulansprofessionens synvinkel inte borde åka ambulans.

Då kommer idéerna upp om att man använder ambulans som taxi. Jag skulle vilja att någon av er som är ansvariga för uppdraget till ambulanserna förklarar för mig hur en person som inte har ett kontokort och inte har 500 kronor i fickan ska ta sig till sjukhuset, till Karolinska eller S:t Göran, från Rinkeby med brutet ben. Om man misstänker att man har brutet ben får man inte nödvändigtvis ambulans, för man behöver inte intensivvård. Och när man ber om hjälp med att ta sig till sjukhus med sitt brutna ben får man höra att man använder ambulans som taxi.

Men hur ska man göra? Hur är det tänkt? Det är en sådan fråga som du, Lars Joakim, och de som sköter de här frågorna borde fundera på innan man – som till och med du, Håkan, gjorde – använder slängen om att använda ambulans som taxi. Hur ska den som inte har bil och som inte har mycket pengar kunna ta sig från länets ytterkanter till akutsjukhuset om man inte ska använda ambulans som taxi?

Anförande nr 34

Landstingsrådet L u n d q u i s t (M): Ordförande, fullmäktige! Först till Anna Kettner: Du ställde förra året en fråga. Man har inte så många timmar på sig för att ta fram underlag när man svarar på en sådan fråga. När vi efter någon dag fick kommunikationen utskrivna av SOS Alarm stämde den inte med det som hade stått i Rinkebytidningen.

Du fick det svaret av mig skriftligen, den uppspelning av bandet som man hade gjort och kommenterat. Patienten hade avstått från att vilja ha ambulans. Men det var ett helt uppslag i Rinkebytidningen om att man hade vägrat skicka ambulans.

I alla de fall som kommer upp måste vi gå in och granska: Är det som står i tidningen rätt? Du fick som sagt det skriftliga svaret, så det var skönt att i efterhand kunna tala om att det som stod i tidningen var fel och att den frågan kanske aldrig borde ha ställts.

Jag vet inte om det är vi som ska kommunicera detta. Det ligger ett mycket stort ansvar på SOS Alarm för att se till att det fungerar, så att det inte blir den här typen av skrivelser och felaktiga bedömningar. Där tycker jag nog att man har gjort rätt stora insatser.

I fråga om att hitta rätt vid ensamhushåll om inte personen kan tala om exakt varifrån personen ringer eller göra sig riktigt förstörd – då man kan göra som man gör med taxi, när någon ringer och man sedan vet varifrån personen har ringt och ambulansen kan komma – tycker jag att man har hittat tekniska lösningar för att snabbt komma fram till de patienter som har kommunikationssvårigheter.

Håkan kommenterade avkastningskraven. Jag är ekonom och revisor i botten. Om man inte har något avkastningskrav eller krav på överskott, då kan man inte göra de satsningar som SOS Alarm har gjort nu och förstärka med ytterligare enheter som sysslar med patientsäkerhetsfrågor. Utan eget kapital, utan ett litet överskott som man kan spara i balansräkningen, kan man inte vidta sådana åtgärder. SOS Alarm har verkligen visat att man har tagit tag i frågorna och beklagar naturligtvis djupt att det blir felaktigheter.

Detta med taxiresor och annat – att alla patienter ska få möjlighet att komma till sjukhus när de är sjuka – vet jag inte om det hör hemma i den här diskussionen, utan den bör föras på annat sätt.

Vi har senare en fråga om de röda bilarna, som är ett alternativ för patienter som inte är akut sjuka. Men busringningar till SOS Alarm är tyvärr ett stort problem.

Anförande nr 35

A n n a K e t t n e r (S): Lars Joakim! Jag fick den utskriften mot löfte att inte citera ur den, så det ska jag inte göra, även om du gör det. Jag kan konstatera att det är ett oomtvistat faktum att personen var misshandlad, rädd och förvirrad och befanns ha spräckt skalle när han kom in till sjukhuset.

Visst kan vi diskutera hur det var med det bandet. Det kan du och jag göra för oss själva. Och jag kan berätta för dig om många andra händelser som jag själv har varit med om genom åren som styrker min åsikt.

Anförande nr 36

H å k a n J ö r n e h e d (V): Ordförande! I det exempel, Lars Joakim, som jag tog upp i början, som hände för ungefär en månad sedan på Södermalm, var problemet att kvinnan inte hade fått någon ambulans om hon inte hade lyckats släpa sig ut i trappuppgången, för på SOS Alarm lade man bara på. Det verkar alltså inte fungera – det är det hela diskussionen handlar om.

Du kanske svarade och sade att vi inte ska kommunicera. Men flera medborgare i Stockholms läns landsting läste säkert i går artikeln med rubriken "Här avgörs ditt öde". Den handlade precis om SOS Alarm. Det är den utmaningen jag menar att vi står inför. Ska vi bara luta oss tillbaka och säga att det är någon annan som ska ta ansvar? Det är väl klart att detta skapar en oerhörd oro. Jag tycker att du borde vara lite ödmjuk inför det och som ansvarig ta ansvar och försöka agera i den kommunikationen.

Anförande nr 37

L a n d s t i n g s r å d e t L u n d q u i s t (M): Ordförande, fullmäktige! Jag tror inte att vi vänder debatten genom att vi från landstinget sätter in stora annonser med texten "Lita på SOS Alarm!" Det blir inte färre fel på det sättet. Vad SOS Alarm gör nu är att man stärker sitt patientsäkerhetsarbete, går igenom och utbildar personalen bättre, och det tror jag är rätt väg.

Sedan ska jag också be att få fram utskriften av samtalet för ungefär en månad sedan med den kvinnan. Är det något som vi har jobbat hårt med under förra mandatperioden är det HASTA-projektet: Hyper Akut Stroke Alarm. Man ska verkligen se till att patienter som man misstänker har stroke ska få ett snabbt omhändertagande av ambulans, där man vidtar de första åtgärderna. Ambulanser är på något sätt högspecialiserade sjukhus i miniformat.

HASTA-projektet innebär också att patienter som inte har tydliga symtom hämtas i prioritetsgrupp 1. Är det någonstans vi verkligen har satsat på att utreda och genomföra något så är det i HASTA-projektet, så det fall du tar upp förvånar mig lite, Håkan. Men om jag får lite närmare uppgifter ska jag beställa fram material från SOS Alarm, så kan du också få det.

§ 187**Besvarande av frågor***Fråga 1*

Anförande nr 38

Landstingsrådet **H e l l m a r k K n u t s s o n** (S): Ordförande! Jag vill ställa en fråga till finanslandstingsrådet **Torbjörn Rosdahl** när det gäller de uppgifter som har kommit ut i medierna om att konvertera samtliga stombussar i Stockholms innerstad till spårväg.

Vi har inte fått några ordentliga underlag. Vi fick hela tanken presenterad via medierna, och det finns inte så mycket underlag ännu. Men de underlag som finns har kommit från forskare och utredare, och de säger att det kommer att kosta runt 40 miljarder och beräknas öka resandet med ungefär 1 procent.

I ett läge där SL redan har sjunkande produktivitet och ökade kostnader i förhållande till antalet ökande resenärer undrar vi om det verkligen är rätt prioritet att satsa på detta och om det inte riskerar att tränga undan andra satsningar som vi har kommit överens om i bland annat Cederschiöldsförhandlingen.

Anförande nr 39

Landstingsrådet **R o s d a h l** (M): Ordförande! Tack så mycket för frågan!

Stockholm växer så det knakar. Det känner vi alla till. Det krävs bostäder – det är en aktuell debatt. Senast i dag fanns det en stor artikel om hur mycket det byggs i länet. Framför allt krävs det mycket kollektivtrafik för att det ska fungera.

För att uppnå det är vi beredda att ta vårt ansvar och fatta beslut om nödvändiga investeringar. I det arbetet prioriterar vi Stockholmsöverenskommelsen, som du kallar Cederschiöldsförhandlingen.

När ni lägger er budget fattas det lite drygt 450 miljoner för driften. Den fråga som vi brukar ställa är: Hur har ni tänkt att den besparingen ska gå till? Ska det bli färre bussar, mindre nattunnelbana och sämre turtäthet generellt?

De 40 miljarder som figurerar är en siffra som är tagen ur luften. Det är ingen siffra som vi känner till alls. Det är ett remissunderlag som är på gång där vi ska kunna diskutera för- och nackdelar, för att kunna ta fram ett riktigt bra underlag för att sedan kunna räkna fram vad det kostar. Man försöker också få fram vad vi ska börja med och vad som ska komma därefter.

Kan du utveckla din fråga lite, Helene? Vill du att vi ska investera mindre i kollektivtrafiken? Det vi gör nu är att arbeta för att genomföra Stockholmsöverenskommelsen. När den överenskommelsen gjordes hade vi en lägre befolkningsprognos på 20 000 nya medborgare. Prognosen har nu blivit nästan 40 000. Vi växer alltså dubbelt så fort.

Då måste vi titta på om vi kan göra ytterligare investeringar i kollektivtrafiken för att få en bättre fungerande arbetsmarknadsregion och få bort flaskhalsarna i trafiken.

Anförande nr 40

Landstingsrådet **H e l l m a r k K n u t s s o n** (S): Jag vet inte om det var något svar på min fråga. Jag tror nämligen att det är oppositionen som ska ställa frågor till den ansvariga majoriteten i det här fallet.

Men som svar på Torbjörns frågor kan jag säga: Vi vill satsa på de kollektivtrafikinvesteringar som faktiskt ger fler resenärer. Kollektivtrafiken måste öka sin resandeandel. Det är därför jag ställer den här frågan. Vi måste göra det samhällsekonomiskt effektiva som också leder till ett ökat bostadsbyggande.

Att den här spårvägsstrategin skulle leda till ökat bostadsbyggande i Stockholms innerstad tror jag absolut inte. De enda siffror som finns visar att det bara skulle leda till en ökning av de resande med 1 procent. En forskare har till och med sagt att det är billigare att betala taxiresor 15 kilometer om dagen i 40 år för de nytillkomna resenärerna. Det kanske är det som är tror nya SL-plus-taxi-projektet – jag vet inte.

Jag tycker att det känns som ett otroligt slöseri. De 40 miljarderna är den enda siffra som vi har att tillgå, för det finns inga andra siffror.

Anförande nr 41

Landstingsrådet Rosdahl (M): Den siffran finns över huvud taget inte. Du kan säga 70 miljarder eller 140 miljarder, för det är inget som existerar.

Det vi undersöker nu är bästa nyttan. Är det spårvagn? Är det buss? Är det pendeltåg? Är det tunnelbana? Det är det vi arbetar för, för att få bästa nyttan av den kollektivtrafik som vi bygger ut.

Underlaget är på remiss, och trafiknämnden har frågan. Man ska återkomma efter samtal över partigränserna och ha god information, så att alla känner sig delaktiga i de beslut som så småningom kommer att fattas.

En sak till är ganska viktig att komma ihåg: Allt kan inte göras på en gång. När Slussen byggs om tror jag det är väldigt svårt att samtidigt stänga Saltsjöbanan, och när Sergels Torg byggs om tror jag det är väldigt svårt att bygga något annat runt omkring.

Hela arbetet måste vi planera tillsammans med staten och Stockholms stad. Och när vi växer så det knakar måste vi också diskutera hur vi ska finansiera det. Klarar vi det själva, eller kan staten hjälpa till?

Anförande nr 42

Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S): Det gör mig väldigt oroligt att vi från finanslandstingsrådet får höra att det inte finns några siffror alls. Det kan vara 70 miljarder eller 140 miljarder. Men ändå är frågan ute på remiss, och vi ska göra kloka överväganden: Är det rätt investerade pengar? Hur många fler resenärer får vi? Hur mycket nytt bostadsbyggande skapar den här ganska tunga investeringen? Det vet vi ingenting om, för det ska komma sedan någon gång. När då?

Om man är ansvarig för de investeringar och finanser som vi har i landstinget måste man se till att de siffrorna finns innan man gör sina överväganden och kloka vägval. Det saknar vi. Nu blir vi hänvisade till de svar som andra trafikforskare och utredare levererar, eftersom vi inte får några svar från vare sig SL eller ansvarigt finanslandstingsråd. Det är bara att beklaga.

Anförande nr 43

Landstingsrådet Rosdahl (M): Om jag ville vara lite elak skulle jag säga att det var ett slag under bältet. Men jag är ingen elak person.

Jag kan tala om att vi redan nu bygger Citybanan och tvärsparväg till Solna, funderar på kommande spårväg till Kista, pratar om spår till Karolinska och bussterminal vid Slussen

och så vidare. Det är hur mycket som helst som är på gång och är känt. Dessutom måste det ske mer utveckling.

Jag tycker att det är bra att man kan ha en diskussion innan det har kommit ett färdigt förslag. Det är därför vi menar att det är bra att ha en remissomgång och ha en bra, öppen politisk debatt. Sedan ska man inte som slagträ använda tidningsrubriker eller en konsults uppgifter om taxiresor och sådant, som inte äger någon förankring i verkligheten.

Jag tror att vi kommer att lösa detta på bästa sätt, och jag tycker att det är bra att det sker i samförstånd också, så att vi ser till att vi kan bygga tillsammans. Vi är helt överens om det. Det är en stor utmaning vi står inför, och tillsammans ska vi klara av detta.

Fråga 2

Andre vice ordföranden: Raymond Wigg (MP) frågar nu landstingsrådet Torbjörn Rosdahl: "Har du för avsikt att i avtalet mellan Stockholms läns landsting och den privata entreprenör som ska driva S:t Görans sjukhus, skriva in bindande klausuler, så att de vinster som skapas återinvesteras i verksamheten och/eller de överskjutande vinsterna stannar i Sverige för beskattning?"

Anförande nr 44

Landstingsrådet W i g g (MP): Ordförande, Torbjörn! Det är väl ingen som har undgått den debatt runt Carema som pågår. Det är ett riskkapitalbolag som flyttar sina vinster ut ur landet genom avancerad skattplanering. Det är bara *ett* bolag. Tidningarna vimlar av liknande ifrågasättanden. I dag kom nyheten att regeringen tillsätter en utredning för att se på hur man ska kunna förhindra att orimliga vinster förs ut ur landet via riskkapitalbolag.

Min fråga har ordföranden läst upp.

Hur är det, Torbjörn? Förutom de åtaganden som regeringen försöker titta på, har vi någon möjlighet att göra något här i landstinget innan lagar och annat träder i kraft?

Anförande nr 45

Landstingsrådet R o s d a h l (M): Raymond! Du och jag har haft våra duster. Jag vet att du brukar ställa bra frågor. Men den här gången blev jag lite förvånad.

Det pågår en upphandling, och det råder strikt sekretess. I och med att du har nämnt S:t Görans sjukhus kan jag inte säga något, för då kan upphandlingen överklagas.

Däremot kan du återkomma med en interpellation eller motion rent principiellt. Som du ställer frågan nu och nämner S:t Görans sjukhus kan jag inte diskutera frågan med dig.

Anförande nr 46

Landstingsrådet W i g g (MP): Då kan du svara i rent generella termer. Det citat som jag har tagit fram är från dina partikamrater i riksdagen som skrev en artikel på DN Debatt. Då vore det bra om du generellt kan tala om för oss om du är beredd att göra detta i landstinget över huvud taget, så att de avtal, regler och upphandlingar som vi gör generellt ska innebära att vinsterna inte förs ut ur landet.

Det citat jag har tagit är från DN Debatt, där Sofia Arkelsten, Moderaternas partisekreterare, och Mats Gerdau tar upp frågan. De säger att bara misstanken om att skattebetalarnas pengar hamnar i skatteparadis gör att det inte borde vara på det sättet.

Jag tar gärna emot ett generellt svar, om du inte kan ge ett specifikt svar i fråga om S:t Görans sjukhus.

Anförande nr 47

Landstingsrådet Rosdahl (M): Det blir lite lurigt, för Birgitta Sevefjord har egentligen ställt den frågan som nästa fråga, och jag har förberett mig för att svara henne.

Eftersom du ändå har nämnt S:t Görans sjukhus i din fråga är jag jätterädd för att säga något generellt i den här frågan. Du får tycka att jag är överdrivet feg, men jag tycker att vi ska följa kommunallagen.

Anförande nr 48

Landstingsrådet Wigg (MP): Jag är beredd att frångå den strikta ordningen, om det nu är en strikt ordning i frågestunden, och säga att du får svara generellt. Det är ju inte bara fråga om riskkapitalbolag, vilket en ledare i Dagens Industri visar. Där säger man att upplägget gäller inte bara riskkapitalbolag utan att det är många internationella bolag som använder detta med ett moderbolag som är skrivet i ett skatteparadis, som Jersey eller någon annan ö.

Som jag förstår det instämmer du rent generellt i både vad Dagens Industri säger i sin ledare och vad Moderaternas partisekreterare säger, att detta sätt att förfara med vinster, speciellt när det kommer från skatter, borde ses över.

Anförande nr 49

Landstingsrådet Rosdahl (M): Sollentunamoderaterna hade glädjen att fira sitt hundraårsjubileum i lördags. Vi festade ordentligt. Sofia Arkelsten hade jag vid bordet. Hon var inbjuden som högtidstalare. Vi pratade naturligtvis om den här frågan.

Vad som gäller nu är att vi tillämpar nu gällande lagar. Sedan har regeringen öppnat för att se över frågan. Men det blir nästa fråga.

När du frågar rakt svarar jag: Vi använder de lagar som finns i dag.

Fråga 3

Andre vice ordföranden: Tredje frågan ställs av Birgitta Sevefjord till landstingsrådet Torbjörn Rosdahl: "Tycker du att det är acceptabelt att riskkapitalbolag inom vården för ut sina vinster till skatteparadis och därigenom undviker att betala skatt i Sverige?"

Anförande nr 50

Landstingsrådet Sevefjord (V): Ordförande! Jag tycker att det förra replikskiftet visar på hur absurd hela situationen är, när Torbjörn Rosdahl inte kan svara på Raymond Wiggs fråga eftersom han har nämnt S:t Görans sjukhus. Det visar hur absurd hela situationen är kring upphandlingar och att vi som politiker är bakbundna. Vi kan ju inte göra någonting eftersom det är andra lagar och regler som styr vad vi gör och vad medborgarna förväntar sig att vi ska göra.

Min fråga är således: "Tycker du att det är acceptabelt att riskkapitalbolag inom vården för ut sina vinster till skatteparadis och därigenom undviker att betala skatt i Sverige?"

Det är ingen ny fråga. Jag har lyft den gång på gång i den här talarstolen. Jag vet inte hur många gånger det är, men bland annat under de senaste fyra fem budgetfullmäktige har jag lyft upp problemet med riskkapitalbolag och pengar som förs ut ur landet. Men jag har ännu inte fått någon respons på detta, faktiskt inte från något parti. Då undrar jag vad du tycker, Torbjörn Rosdahl.

Anförande nr 51

Landstingsrådet Rosdahl (M): Tack för frågan!

Ett litet förtydligande: Det kan tolkas som om vi i landstinget har hittat på någon egen modell med sekretess och så för S:t Görans sjukhus. Men det är ju Svea rikets lagar som gäller, och det är dem vi följer. Om det är absurt är det i något annat forum man får diskutera det.

Det har hänt rätt mycket. Raymond berättade just vad vår partisekreterare har sagt på DN Debatt, och långt dessförinnan har jag hört vår finansminister säga vad som nu är allmänt känt.

Jag välkomnar initiativet från Anders Borg och regeringen att ändra lagstiftningen. Jag ska inte läsa innantill, för ni har säkert läst själva, men jag kan säga att det är tillsatt en utredning, och slutbetänkandet ska vara klart den 1 november 2013.

Personligen tycker jag att det känns bra att man ser över detta. Det är annorlunda när man läser i tidningarna. Men å andra sidan läser jag en annan ledare. Är det bara den offentliga sektorns pengar som ska granskas, eller ska hela lagsystemet ses över? Då blir det mer komplext. Det är bara en fundering. Det kan bli knepigt om de stora företagen lämnar Sverige eftersom det inte är likvärdigt i hela Europa beträffande aggressiv skatteplanering.

Men jag tycker ändå att det vi kan läsa i Dagens Nyheter om det företag som nu är aktuellt inte känns bra.

Anförande nr 52

Landstingsrådet Sevefjord (V): Nej, det känns förfärligt, så jag förstår att inte heller du tycker att det känns bra. Det är väl ingen som i dag kan stå upp och säga att det känns bra att man lurar medborgarna på en massa skattepengar.

Men det som sker nu i den borgerliga alliansen och regeringen är snarast en omvändelse under galgen. Jag litar inte på det förrän jag ser resultatet.

Det är bra att man nu försöker ta tag i olika frågor. Men man borde ha gjort det för länge sedan, för det är ingen ny debatt. Som jag sade har jag lyft upp den här frågan gång på gång i denna fullmäktigesal utan att få någon respons.

Vad som händer med riskkapitalbolagen – då kan man inte blanda in den offentliga sektorn, som du gjorde, för där skatteplanerar man tack och lov inte – är att riskkapitalbolagen ser värden som en vara som vilken annan vara som helst. Det är själva vinsten som är drivkraften. Det är därför man hamnar så snett, som man har gjort i fallet Carema.

Men man har också gjort det i fallet Attendo, och man har gjort det i fallet Aleris, så det är flera riskkapitalbolag som har samma typ av problem.

Anförande nr 53

Landstingsrådet **R o s d a h l (M)**: Egentligen har jag inget mer att tillägga. Det finns dock många positiva resultat. Mycket av vården är bra, men det är absolut nödvändigt och viktigt att det som inte fungerar bra kommer fram.

Visst skatteplanerar man i den offentliga sektorn till viss del, genom att bilda koncerner och olika bolag. Till exempel kan en teater som går med förlust finansieras av någon annan. De stora kommunerna har det så. Även det ser regeringen över. Ska man få fortsätta på det viset?

Men det får inte vara på det här viset. Kommunerna har i alla fall inget på Jersey, utan det är inom respektive kommun, där den kommunala kompetensen finns, så visst är det skillnad. Men jag har själv varit med om att spara mycket pengar i en kommun för några år sedan.

Anförande nr 54

Landstingsrådet **S e v e f j o r d (V)**: Det känns bra att du ändå tycker att riskkapitalbolagens skatteplanering är i en liga för sig och att man inte ska blanda ihop det med det övriga.

Jag vill avsluta med att säga: Borgerligheten är nu jättenervös över att hela den privatiseringsdrive som man har hållit på med i ett antal år ska slå tillbaka, med Caremas missbruk av sitt uppdrag.

Då tänker jag på att man i Svenska Dagbladets näringslivsbilaga pekade på vad som händer när riskkapitalbolagen får så mycket utrymme som de får inom både kommuner och landsting. De säger att det får stora negativa effekter på samhällsekonomin, snedvrider konkurrensen, göder korruptionen och minskar transparensen samt sist men inte minst urholkar skattebasen i många länder.

Det är ord och inga visor. Om ni inte har kunnat tro på det jag gång på gång har stått och sagt i denna talarstol, så läs Svenska Dagbladets näringslivsbilaga, så kanske ni förstår vad det handlar om!

Fråga 4

Andre vice ordföranden: Nu frågar Curre Hansson (S) landstingsrådet Christer G Wennerholm: "Tycker du det är rimligt att Stockholm ska ta beslut om Slussenombyggnad till mångmiljardbelopp utan att ha haft en ordentlig dialog med SL och mest berörda kommuner, utan att skicket och renoveringskostnaden för Söderströmsbron är klargjort, samt utan att finansieringsansvaret är fastlagt för den merkostnad som det innebär att förlägga bussterminalen i Katarinaberget?"

Anförande nr 55

Curre Hansson (S): Slussens bussterminal ska placeras i Katarinaberget som sprängs ut. Nuvarande plats kan man säga mycket om i fråga om sunkighet och liknande, men den har en idealisk angöring till tunnelbanan. Den ska alltså ersättas av en köpgalleria lika stor som NK. Nu blåser Stockholm Nacka-Värmdö-borna på bästa platsen. När de gör det ska de ha in terminalen i Katarinaberget utan att landstinget och länets skattebetalare vet till vilken kostnad det sker.

Tunnelbanebron mellan Gamla Stan och Slussen är utdömd. Här kommer nya kostnader som vi inte heller har en aning om. Summan två miljarder är ingen orimlig gissning.

Det är därför jag frågar trafiklandstingsrådet: Är det rimligt att man startar ett högriskmångmiljardprojekt, som Slussen är, utan att vi i landstinget känner till de merkostnader som uppstår?

Anförande nr 56

Landstingsrådet **Wennerholm (M)**: Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det var nog den längsta fråga – innehållande tio andra frågor – som jag någonsin har fått. Det är rekord för den här mandatperioden och även för den förra. Men jag ska försöka svara på frågorna.

Jag tycker att det är rimligt att Stockholms stad tar sitt ansvar för vad de – oaktat majoritet – har eftersatt under så många år, tar ansvar för att trafikapparaten Slussen får en anständig, modern utformning eller renovering. Det har debatterats i årtionden vad man ska göra.

Som jag har sagt tidigare här i salen och kan säga igen: Det som är så beklagligt när det gäller Stockholms hantering av frågor mellan varven är att man inte hanterat dem, så att det till slut blir omöjligt att välja något annat alternativ än att riva och bygga nytt. Där står vi nu. Vi kan bara konstatera att det ser ut så.

I det sammanhanget har olika förslag varit på tapeten. Det fanns ett alternativ där bussterminalen skulle ligga i ungefär samma läge som nu, fast förskjuten något längre österut. Det förslaget föll inte dem som har att hantera detta – olika intressegrupper, politiker och andra – på läppen, och då har alternativet med bergutrymmet kommit upp.

Vi kan konstatera att det är långt ifrån klart, precis som frågeställaren säger. Det handlar ju om förhandlingar mellan staden och landstinget om hur finansieringen av ett sådant projekt ska se ut.

Den andra delfrågan i detta frågekomplex handlar om bron. Det **Curre Hansson** påstår är rent felaktigt. Det behövs en renovering av bron. Men att bron är slut och utdömd vet du lika väl som jag – vi har ju fått information i trafiknämnden – att det inte stämmer. Men bron behöver renoveras.

Mycket av trafikapparaten behöver renoveras. Det har fallit på min och Alliansens lott att under de senaste fem åren och under de här två mandatperioderna – och förmodligen också in i nästa mandatperiod, som det ser ut just nu – ta ansvar för renoveringen av tunnelbanesystemet i dess helhet. Det har varit i tjänst så länge att det nu måste renoveras.

Anförande nr 57

Curre Hansson (S): Du och jag, Christer, vet att flera politiska generationer – oavsett om Moderaterna eller Socialdemokraterna har styrt – har misskött Slussen. Du och ditt parti är lika ansvariga som någon annan. Du ska inte skylla ifrån dig på Socialdemokraterna när det gäller Slussen.

Slussen och Västerbron är ungefär årsbarn med varandra. Men Västerbron ser helt annorlunda ut, för den har alla brytt sig om, medan ingen har brytt sig om Slussen. Det är problemet, och där är även du och ditt parti mycket skyldiga.

Om vi nu inte känner till landstingets framtida kostnader för bussterminalen eller Söderströmsbron, kan det då vara rimligt att starta ett högriskprojekt? Jag kan nämligen säga att också Söderströmsbron är ett högriskprojekt, för vi vet inte om den kommer att klara ett omfattande bygg- och pålningsarbete om nya Slussen startar innan Söderströmsbron är reparerad. Vi måste hissa alla varningsflaggor när det gäller Söderströmsbron.

Anförande nr 58

Landstingsrådet *Wennerholm* (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag minns exakt vad jag sade nyss. Jag sade inte att Moderaterna var oskyldiga, utan jag sade att politiker i Stockholm har en obehaglig ovana genom historien.

Det är möjligt att *Curre Hansson* tog åt sig, för när det gällde att riva Klara var väl vissa politiker mer ansvariga än andra. Men när det gäller Slussen har jag inte pekat ut någon särskild. Jag har bara konstaterat att det är det gamla förhållningssättet som gäller, att man inte gör något, och då måste man till slut göra något annat. Det tycker jag är beklagligt.

Jag tycker att det finns anledning att värda de gemensamma investeringarna i form av infrastruktur så att de håller längre genom att göra reinvesteringar. Det är precis vad vi gör genom exempelvis 14 miljarder i tunnelbanesystemet, för att vi inte ska hamna i motsvarande situation. Det är det som gäller även för bron för tunnelbanan.

Anförande nr 59

Curre Hansson (S): Det är inget klarläggande. *Christer* pratar om kostnader. Men mitt bekymmer är att vi måste veta detta innan högriskprojektet nya Slussen startar. Men där har vi uppenbarligen skilda uppfattningar. För *Christer* är det okej att skriva ut en in blanko-check i framtiden. För mig är det viktigt att länets skattebetalare nu – innan vi sätter i gång bygget – vet vilka kostnader som kommer upp på bordet. Det ska vara total öppenhet och transparens i arbetet.

Det gör inte saken bättre att det dessutom i slutskedet tränger fram nya uppgifter om att tunnelbanesystemet är hotat på andra sätt genom de klimatförändringar som gör att vattennivån i Östersjön ökar.

Jag fick inte svar på frågan. *Christer* skriver ut en in blanko-check. Jag värnar mer om skattebetalarna.

Anförande nr 60

Landstingsrådet *Wennerholm* (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det pågår förhandlingar mellan Stockholms stad, landstinget, Nacka, Värmdö och andra som kan vara påverkade av situationen vid Slussens ombyggnad.

Det är rätt fantastiskt att höra detta av en socialdemokrat som företräder samma parti som finns i riksdagen och det enda ni förespråkar är som vanligt: Nej, inte nu, inte nu utan sedan ska besluten komma.

Tänk om ni hade fattat beslut under de fyra år då ni senast hade makten! Då hade vi varit på väg. Tänk om ni inte hade rivit upp beslutet om Förbifarten och tredje spåret! Då hade de varit på plats, mina vänner. Men ni säger alltid: Inte nu, inte nu, utan sedan.

Du levererar en tunnelbaneutbyggnad som ska vara klar om 104 år därför att du inte har pengar. Inte nu, inte nu utan sedan, herr ordförande!

Fråga 5

Andre vice ordföranden: Fråga 5 ställs av *Helene Öberg* (MP) till landstingsrådet *Christer G Wennerholm* (M). Den är så kort att jag kan läsa den utan att hämta andan: "Har du för avsikt att förbättra tillgängligheten för nedgången till Medborgarplatsens tunnelbana?"

Anförande nr 61

Helene Öberg (MP): Nu ska jag diskutera trafikfrågor. Det blir roligt som omväxling.

De senaste månaderna har jag upplevt kollektivtrafiken med barnvagn och fått lite nya perspektiv. En sak som jag har upptäckt då är att det vid nedgången från Folkungagatan till Medborgarplatsen finns ramper ned till biljetthallen men inte från biljetthallen ned till tunnelbanepattformen.

Då undrar man: Vad ska man göra i biljetthallen om man sedan inte kommer ned till tunnelbanan? Det är jättekonstigt.

Anförande nr 62

Landstingsrådet Wennerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag delar den uppfattningen.

SL gör inventeringar av tillgänglighetsfrågorna. Den situation som Helene beskriver är uppmärksam, och det ska komma en ramp på plats. Det ligger i planen för nästa år. Jag hoppas att du och jag gemensamt kan gå och titta på den när den är på plats.

Du har hittat ett ställe där det behöver göras åtgärder, och enligt de besked som jag har från verkställande ledningen sker det nästa år.

Anförande nr 63

Helene Öberg (MP): Vi har satt ett tillgänglighetsmål för kollektivtrafiken, och jag har levt med bilden att vi har kommit ganska långt i SL. Men jag tycker att detta var en funktion som var ganska basic, så jag var rätt förvånad över att den inte fanns. Har den funnits tidigare, eller har den aldrig funnits?

Anförande nr 64

Landstingsrådet Wennerholm (M): Det är en bra fråga som jag inte kan svara på. Däremot kan jag svara på att vi har satsat mellan 700 miljoner och 1 miljard på tillgänglighet under den period som vi har haft på oss för att försöka komma i kapp när det gäller tillgänglighetsfrågorna.

Oavsett om den har funnits tidigare och försvunnit eller om den aldrig har funnits kommer det att finnas en från nästa år.

Anförande nr 65

Helene Öberg (MP): Det låter toppen.

Jag ska bara berätta en liten anekdot kring detta. Jag kanske egentligen inte tycker att det är en fråga för oss att diskutera politiskt utan mer en fråga att bara hantera. Men när jag pratade med personen i spärren om varför det inte fanns någon ramp sade han: Man får vad man röstar på. Därför tog jag upp frågan med dig, Christer.

Anförande nr 66

Landstingsrådet Wennerholm (M): Det är just därför rampen kommer 2012. Har den aldrig funnits är det så att vi inte kan göra allt på en gång. Vi jobbar så snabbt vi någonsin kan för att rätta till det som brister sedan förr.

Fråga 6

Andre vice ordföranden: Gunilla Roxby Cromvall har återtagit frågan.

Fråga 7

Andre vice ordföranden: Frågan ställs av Adnan Can, Socialdemokraterna, till landstingsrådet Christer G Wennerholm: Tycker inte du det är oacceptabelt att tre socionomer i Södertälje kommun har sagt upp sig på grund av det rådande pendelkaoset?

Anförande nr 67

Adnan Can (S): Vi har ett problem i Södertälje vid Östertälje station. Jag vill börja med det sista inlägget som Christer gjorde på Currens fråga när han slutade med: inte nu, sedan. Jag vill helst ha nu, och inte sedan, Christer.

Jag vet att SL har planerat att vidta vissa åtgärder för att förbättra för Södertäljeresenärerna, men det visar sig att vi har ett problem i Södertälje och Östertälje efter starten av byggnationen av dubbelspåret mellan Södertälje hamn och Södertälje centrum. Södertälje kommun med sina två internationella företag Scania och Astra Zeneca är en viktig arbetsplats och är mycket beroende av kollektivtrafiken i regionen.

Den senaste månaden har tre socionomer sagt upp sig från sina arbeten i Södertälje kommun, och därför frågar jag: Tycker du inte att det är oacceptabelt att tre socionomer i Södertälje kommun har sagt upp sig på grund av det rådande pendelkaoset?

Anförande nr 68

Landstingsrådet Wennerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Huvuduppdraget för SL är att se till att människors vardag fungerar, att samhället fungerar. Ett av uppdragen är givetvis i första hand att se till att människor kan komma till sina jobb och till sina hem. Så ser det ut.

Orsaken till att det är problematiskt i Södertälje just nu är att vi bygger ut dubbelspår för att pendeltågstrafiken ska fungera bättre i framtiden. Det enkelspår som finns i dag påverkar pendeltågstrafiken i mycket större utsträckning än vad man någonsin kan ana om det blir förseningar, för då får tåg vänta på varandra. Därför behövs dubbelspåret. Dessutom har vi varit med och förskottat pengar så att det ska kunna byggas så snabbt som möjligt av Trafikverket.

Jag är inte nöjd när människor inte kan komma till och från sina jobb – det är inte acceptabelt. Däremot kan jag konstatera att trots att vi fortfarande har en lång bit kvar när det gäller pendeltågstrafiken och dess funktioner pågår det en mängd åtgärder. Det är bland annat byggandet av Citybanan, när vi får nya dubbelspår genom Stockholms centrala delar. Det är den del som vi nu pratar om i Södertälje. Det handlar också om att fortsätta att renovera och bygga ut mer på bandelen mot Nynäshamn för att vi ska få så bra pendeltågstrafik som möjligt.

Vi kan dock konstatera att det över tid ändå är så att pendeltågsresenärerna är lite mer nöjda nu än vad de var innan, men jag förstår att det fortfarande är bara drygt 50 procent som är nöjda med pendeltågstrafiken.

Därför finns det anledning att fundera kring hur man vidtar åtgärder, som nu har gjorts i Östertälje, både från början och nu med de tilläggsåtgärder som vidtas. Det beror på att Trafikverket, herr ordförande, inte håller sin tidsplan. Den har presenterats i trafik-

nämnden, om olika åtgärder med en extra tråperrong och liknande för att möjliggöra att det blir så små störningar som möjligt för resenärerna.

Anförande nr 69

Adnan Can (S): Tack, Christer! Men som bekant hade vi redan förra året problem med pendeltåg under vintersäsongen. Oavsett om vi vill det eller ej är vi på väg mot snödaggar. Tack och lov har vi hittills inte fått icke önskvärda problem som kostat människoliv. Dessvärre kan en så här trång station ge sådana problem under vintersäsongen på grund av halka med mera. Jag är rädd för att detta kommer att ske.

De redovisade åtgärderna är bra, men de är inte tillräckliga. Jag ser fram emot att de skyndsamt genomförs, men tyvärr måste jag säga att de inte är tillräckliga, och inte tidsplanen heller. Vi kommer att ha snöväder på den här stationen under två månader.

Anförande nr 70

Landstingsrådet Wennerholm (M): Vi kan bara beklaga att Trafikverket inte har klarat av att göra den här ombyggnationen så snabbt som det var planerat utan att det blir en tidsförskjutning. Med anledning av det har SL:s verkställande ledning redovisat för trafiknämnden de åtgärder man nu vidtar. Det är bland annat att bygga tråperrongen, som ska åtgärda det du pekar på med trängseln, och att man ska kunna gå från den på en övergång rakt över till busstrafiken. Det är en nödvändig åtgärd i den situation som har uppstått.

Vad sedan gäller vintersituationen i gemen finns det en åtgärdsplan som jag har redovisat som omfattar hela kollektivtrafiken. Nu senast har det varit seminarier med företrädare från andra stora städer i Norden. Jag kan bara berätta för fullmäktige att till exempel företrädarna från Helsingfors konstaterade: Som det var i Helsingfors den senaste vintern var det speciella omständigheter, och de rädde inte i en dag utan i två månader för kollektivtrafiken i Helsingfors.

Anförande nr 71

Adnan Can (S): Jo, men är det inte dags att titta på hela den infrastruktur som finns i länet, Christer, till exempel för att förbättra för de resenärer som åker till Södertälje om de använder Grödingebanan och ha några extratåg från Stockholm Syd direkt till Södertälje Syd? Därmed skulle resan förkortas för Södertäljeresenärerna med 15–20 minuter under rusningstrafik. På så sätt kan man avlasta Östertälje och avlasta busstrafiken i Södertälje. Det kostar inte mycket.

Är det inte dags att tänka i andra banor och se hela infrastrukturen som skattebetalarnas infrastruktur?

Anförande nr 72

Landstingsrådet Wennerholm (M): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är ju det vi gör hela tiden. Vi använder fantasin för att se hur vi kan lösa kollektivtrafikens utmaningar på nya sätt. Jag tycker att det är bra när du kommer med konkreta exempel på hur man kan tänka nytt för att hitta nya lösningar som skulle kunna möjliggöra att vi får en bättre kollektivtrafik i Stockholms län. Jag är övertygad om att ditt sätt att tänka behöver omfatta oss alla, och framför allt dem som har huvudansvaret att planera detta varje dag. Man kan inte bara säga att som vi gjorde i går ska vi fortsätta att göra och så gör vi lite nytt. Vi måste nog granska, precis som du gör i ditt inlägg, det vi har gjort och se: Hur kan vi göra på nya sätt för att få bättre lösningar så att människors vardag fungerar så bra som möjligt? Vi kommer att behöva både sådant tänkande och helt nya satsningar

för att bygga ut kollektivtrafiken om vi ska klara de gemensamma utmaningarna så att kollektivtrafiken fungerar, så att vardagen fungerar.

Din fråga är helt rätt ställd. Vi måste leverera en fungerande vardag till våra medborgare i detta län.

Fråga 8

Andre vice ordföranden: Tomas Eriksson, Miljöpartiet, ställer frågan till landstingsrådet Anna Starbrink: Är du beredd att vidta politiska åtgärder för att komma till rätta med personalsituationen på akuten vid Karolinska sjukhuset i Huddinge?

Anförande nr 73

Tomas Eriksson (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag måste börja med att säga, Anna Starbrink, att jag är uppriktigt ledsen för att behöva ställa den här frågan till dig i dag. Det är kanske inte av den uppenbara anledningen att situationen i Huddinge är allvarlig, utan bakgrunden till den fråga jag ställer är att jag har haft en dialog med min berednings ordförande, Lars Joakim Lundquist, om att vi på nästa beredningsmöte skulle ha den här frågan uppe för diskussion eller för beslut, om vi skulle kunna vidta några åtgärder för att göra någonting åt det. Det i sin tur berodde på en tidningsartikel som publicerades för ett tag sedan där han säger att vi ska ta tag i det här när han får det från landstingsrådet Filippa Reinfeldt.

När jag sedan får svaret att man inte kan vidta några åtgärder därför att detta regleras i flerårsavtalen och jag då vill ställa en fråga om det visar det sig att det helt plötsligt är du som är ansvarig. Men du kan få börja med att svara på frågan.

Anförande nr 74

Landstingsrådet Starbrink (FP): Ordförande, fullmäktige! Efter detta undrar man lite vad frågan var. Jag förstår inte riktigt vad du pratar om nu. Däremot vet jag ungefär vad som händer på Huddinge sjukhus, och om jag får hålla mig till det kanske vi kommer framåt här.

Tack för din fråga, Tomas! Jag tog till mig den skriftligt.

Först ska jag ge en kort bakgrund. Inom sjukhuset har man sett över lönomodellerna och beslutat sig för att lämna en lönomodell, den som kallas poängmodellen. Ni har säkert hört talas om den. Från sjukhusets sida har man varit missnöjd med den därför att den har varit oförutsägbar och inte bidragit till någon bra arbetsmiljö – ohanterlig, har man sagt. I stället har man övergått till en annan modell, som kallas tabellmodellen. Tanken med den är att den ska ge utrymme för att belöna kompetens och utveckling i arbetet och så vidare.

Den här processen har naturligtvis skett inom ramen för den befintliga samverkansstruktur som finns, det vill säga i samverkan med de fackliga organisationerna. I arbetet med den nya modellen, som har pågått under ganska lång tid, har man justerat och till viss del kompenserat för lönebortfall. En del lönesatsningar har också gjorts i samband med den löneöversyn som också sker. En analys av lönerna inom akutverksamheten pågår just nu.

Sedan är frågan: Är det stor personalomsättning? Det är lite svårt att svara på än så länge. Vi vet att 7 av 127 sjuksköterskor vid akuten har slutat på senare tid och 12 av 250 sjuksköterskor inom hela kliniken. Är detta mycket eller lite? Det är svårt att svara på. De uppgifter jag har är att det inte är någon drastisk skillnad mot den vanliga

personalomsättningen, men några har tydligt markerat att de är missnöjda med förändringen. Nu tar berörda chefer personliga samtal för att följa upp med var och en av dem som slutar, och det tycker jag är bra.

Min slutsats och svaret på frågan om vi ska ingripa politiskt är: Nej, det tycker jag inte att vi ska göra. Vi ska hålla fast vid den decentraliserade modell som vi har för att hantera personalfrågorna i vår organisation. Det är ingen bra idé att politiker hugger in där det passar och börjar styra och ställa med olika enskilda enheters strukturer och med medarbetarnas lokala avtal.

Anförande nr 75

Tomas Eriksson (MP): Men är det inte rimligt om vi som politiker märker att en verksamhet någonstans inom landstinget inte fungerar bra att vi vidtar åtgärder? Är inte det någonting som borde vara det första vi tänker på?

När jag då försöker få upp till beredningen att vi ska vidta åtgärder får jag till svar: Nej, det kan vi inte, för det regleras i flerårsavtalen och alltså kan vi tyvärr inte göra någonting. Jag tycker att det är orimligt, och jag tycker att vi i så fall måste diskutera det. Men det kanske blir den andra frågan, som sagt.

Sedan tycker jag att det är intressant att höra att det inte finns något behov. Jag antar att det då är ett svar som du levererar för hela Alliansen: Det finns inget behov att göra någonting därför att personalsituationen på akuten i Huddinge är bra. Jag kan säga att det verkar finnas lite olika bilder av det. De fackliga representanterna meddelar att den arbetsgrupp som var aktuell i det här har haft 50 introduktioner av ny personal under det senaste året. Det är en annan bild i alla fall.

Anförande nr 76

Landstingsrådet Starbrink (FP): Problemet med ditt sätt att ställa frågan är att jag inte begriper vad du pratar om. Det här regleras inte i flerårsavtal. Det här regleras i lokala kollektivavtal där vi har den ordningen att man tecknar dessa avtal på arbetsplatserna. Är det andra problem du vill lyfta är det klart att man ska göra det på rätt ställe, men du måste tala om vilka problem du vill hantera som en personalfråga och vad du vill hantera på andra sätt.

Om din fråga är om jag har förtroende för sjukhusledningen är svaret: Ja, det har jag. Jag tycker att de har tagit tag i den här frågan på ett seriöst och bra sätt. Sedan finns det naturligtvis problem, och det pågår en diskussion. En del medarbetare är missnöjda. Om du menar att vi skulle tala om för dem att de inte får ha en tabellmodell utan ska ha en poängmodell får vi tala om för alla andra sjukhus att de ska ha likadant. Och det har de inte, för det här bygger man upp lokalt. Det har vi varit för. Jag tror att alla partier har varit för att vi ska låta makten över de här frågorna ligga väldigt lokalt, så att medarbetarna och arbetsgivarna kan hantera dem, i stället för att vi här ska stå och tala om precis i detalj hur det ska vara på enskilda enheter.

Du får precisera vilka problem du vill lösa.

Anförande nr 77

Tomas Eriksson (MP): Jag menar, klart och tydligt, inte att vi ska detaljstyra exakt hur det här ska lösas på varje sjukhus. Det menar jag inte. Jag menar däremot att det är orimligt att vi inte kan vidta några som helst åtgärder när vi märker att någonting fungerar dåligt. Utifrån hur den här frågan utvecklade sig kan jag säga så här.

Min fråga blev egentligen inte bara om ni var villiga att vidta några åtgärder eller inte. Frågan blir så här konstig därför att det är helt ohanterligt när det helt plötsligt är tre personer som är ansvariga.

Vi ska ha frågan på beredningen i denna vecka, men det är du som är ansvarig. Det konstiga med den här ärendehantering är: Varför har inte du uppe detta i din beredning i så fall och informerar de ledamöterna om den här situationen? Det borde ju vara mer relevant, även om jag tycker att det är väldigt trevligt att jag får information om ärendet nästa gång.

Anförande nr 78

Landstingsrådet Starbrink (FP): Nu leder jag produktionsutskottet, och där har vi haft frågan kring poängmodellerna uppe för information. Det kan vi gärna ha igen – vi har sammanträde på torsdag, så vi kan säkert se till att vi får en information om det där.

Men när du säger att Alliansens syn är att inga som helst åtgärder ska vidtas undrar jag: Vilka åtgärder är det du menar? Din frågeställning är obegriplig. Gå hem och tänk igenom det så kan vi föra en ordentlig diskussion om vilka åtgärder du tycker att man ska vidta, och då kan jag svara om jag tycker att de är bra eller inte.

I övrigt kan jag säga att det är klart att vi ska ha en aktiv personalpolitik i landstinget. Men den ska ju handla om att vi arbetar med policyfrågor, och där har vi en personalpolicy som jag tycker står sig väl. Vi ser nu över hela kompetensförsörjningsbehovet för framtiden för att vi ska klara utmaningarna med nya Karolinska, hela framtidsplanen och de allmänna förändringar som sker i samhället och som påverkar hur sjukhusen och vårdens bemanning ska se ut. Så ska vi jobba politiskt. Men vi måste låta de lokala aktörerna sköta det som är deras uppdrag.

Fråga 9

Andre vice ordföranden: Vi går över till fråga nr 9. Det är Håkan Jörnehed, Vänsterpartiet, som ställer en fråga till landstingsrådet Stig Nyman: Har du tagit kontakt med Stockholms stad då det framkommit att äldre vanvårdas i sina boenden, med följd att det blir ökad belastning och mer sjukvårdsinsatser för landstinget?

Anförande nr 79

Håkan Jörnehed (V): Ordförande! Hela Sverige talar om Carema och vårdskandalen på Koppargården. Då kan man undra om inte det är en kommunal fråga. Det finns även andra boenden i Stockholms stad som har figurerat med bristande omvårdnad, såsom Serafen, Rio, Kampementet och skandalen på Vintertullens äldreboende. Tyvärr kan listan göras för lång.

När kommunerna brister i sin omvårdnad om de äldre, dessa vårdskandaler som nu figurerar i medierna, innebär det att landstinget får ta hand om sjukare patienter än nödvändigt. Det är självklart tragiskt för vårdtagarna, men det innebär också ökade kostnader för och ökad belastning på landstinget. Jag har exempelvis fått läsa underlaget från Trygg Hälsa – de som står för läkarinsatserna på Koppargården – och deras inlägga till Socialstyrelsen. Det var ingen trevlig läsning. Efter att ha läst den undrar jag: Har du, Stig Nyman, tagit kontakt med Stockholms stad med anledning av att det har framkommit att äldre har vanvårdats i sina boenden med följd att det blir ökad belastning på och mer sjukvårdsinsatser för landstinget?

Anförande nr 80

Landstingsrådet N y m a n (KD): Herr ordförande! Jag kan berätta att jag har förstått frågan. Den är väldigt tydlig och den kommer naturligtvis precis nu efter någon veckas skrivelser. Men det kan jag berätta för dig Håkan Jörnehed, för fullmäktige och övriga, att efter 20 års engagemang i det här landstinget låter jag mig inte hetsas av rubriker av den här karaktären.

I Stockholms län finns det minst mellan 100 och 120, kanske fler, äldreboenden. Nu är det några stycken, en handfull, som har varit omskrivna. Om vi skulle välja att agera i relation till kommunerna utifrån vad som står i tidningarna skulle allting gå över styr. Jag lovar!

Det vi har från landstingets sida är kontinuerliga kontakter med alla kommuner i länet för att komma till rätta med de brister som finns, kalla det vanvård eller andra brister i vården. Så måste det naturligtvis gå till. Vi har en politisk organisation med tre sjukvårdsstyrelser som har ett uttalat uppdrag att hålla kontakt med kommunerna. Jag måste få utgå från att de håller kontinuerlig kontakt.

Det är nödvändigt, med tanke på befolkningsökningen, med tanke på demografins utveckling och så vidare, att man inte låter sig stressas av sådana här mediedrev, som det delvis är, dessvärre med mycket sanning i, måste vi tyvärr säga. Men just med anledning av att du har ställt frågan på det här sättet svarar jag att jag inte av den anledningen har tagit kontakt med Stockholms stad. Annars tycker jag att det känns angeläget att hålla en bra och kontinuerlig kontakt med min kollega, äldreborgarrådet Joakim Larsson. Vi träffas ibland, pratas vid ibland och har naturligtvis också lite utbyte mellan våra politiska tjänstemän därför att det är på det sättet man kommer till rätta med sådant här.

I sådana här frågedebatter och interpellationsdebatter brukar man titta tillbaka i historien. Jag minns när jag var nyttillträtt sjukvårdslandstingsråd, i januari 1999. Det fanns nästan 250 personer, de flesta äldre, som låg kvar på våra sjukhus därför att det inte fanns några boenden. Det är ett medelstort svenskt sjukhus. Det rädde vi bot på. Det gick inte på en kvart. Det gick inte på en termin. Det tog hela mandatperioden, men det blev bättre.

Men, som sagt, att låta sig stressas av tidningsrubriker leder inte till något.

Anförande nr 81

H å k a n J ö r n e h e d (V): Jag vet inte riktigt om du svarade ja eller nej. Jag tolkar det som att du inte har tagit kontakt utifrån det som hänt och att du känner dig stressad av tidningsrubriker. Jag kan säga att jag känner mig stressad av Trygg Hälsas anmälan till Socialstyrelsen. Du har ju inte bara ansvaret för just äldrevården, du är också patientsäkerhetsansvarig. Jag ska ge dig några fler argument till varför du borde ta kontakt med Stockholms stad och påtala att det här är oacceptabelt.

På det här boendet finns fem som är nysmittade av ESBL. Jag läser ur rapporten till Socialstyrelsen: Vi har från läkarhåll vid upprepade tillfällen larmat om avsaknad av skyddshandskar, handsprit, blöjor, uppmärksamning av patienter med ESBL, lokala rutiner kring hygien. Det är samma brister som kommunen, mas och anhöriga har rapporterat. För mig blir det väldigt konstigt när du tänker så. Varför jobbar vi så intensivt med MRSA och de smittsamma sjukdomarna i landstinget när man inte gör det i kommunerna? Och du tittar bara på!

Anförande nr 82

Landstingsrådet N y m a n (KD): Det var en total missuppfattning om du utifrån mitt inlägg kan säga att jag bara tittar på. Det är klart att vi ska ha en kontinuerlig kontakt med alla kommuner när det gäller vården av äldre och andra som kommunerna har ansvar för.

Det är en självklarhet. Det ligger i vårt uppdrag. Det står inte uttryckligen i hälso- och sjukvårdslagen, men vi har gett båda sjukvårdshuvudmännen väldigt tydliga uppdrag.

Det är rätt uppfattat. Svaret på din fråga var nej. Jag söker inte kontakt med kollegerna i Stockholms stad därför att detta är uppmärksammat i pressen. Det ska vara kontinuerliga kontakter som leder till en utveckling av den här vården. Vi brukar hylla kommunalt självstyre då och då, i varje fall i högtidliga sammanhang, och jag kan definitivt inte och ska inte lägga mig i hur Stockholms stad följer upp sina avtal på kvalitetssidan och så vidare. Vi har fullt upp med att följa våra egna avtal.

På grund av det som har hänt på sistone kommer det att bli en mycket noggrannare uppföljning. Naturligtvis är det på det sättet. Men låt oss inte stressas därför att det uppmärksammas i medierna. De problem som du berättade om har funnits långt innan det fanns en rubrik om förhållandena i en kvällstidning.

Anförande nr 83

Håkan Jörnehed (V): När du säger så, att det har funnits långt tidigare, och du inte har vidtagit några åtgärder blir jag oerhört bekymrad och ledsen.

Jag läser vidare. Sårvård: Enligt journalgenomgång har uppföljningen av sår brustit och lett till svåra infektioner och amputationer. Tre patienter på det här äldreboendet, Koppargården, har fått amputeras. Det är oerhört tragiskt. Det är någons mormor som har fått göra det, med ökade kostnader för landstinget, och du agerar inte. Jag är oerhört bekymrad.

Jag vill säga så här till slut: Just nu pågår en diskussion om att man ska kommunalisera hemsjukvården. Från mitt partis sida är vi oerhört tveksamma till det. Vi har varit positiva till det innan, men det verkar som om kommunerna inte ens kan sköta om äldreboendena, hur ska de då klara av att sköta hemsjukvården? Jag tycker att du ska läsa anmälan till Socialstyrelsen. Sedan kanske du och jag träffas i något annat sammanhang och är mer överens. Jag tror att vi är det innerst inne.

Anförande nr 84

Landstingsrådet Nymann (KD): Du kan väl ändå inte mena, Håkan Jörnehed, att det är jag som har ansvaret för kvalitetsuppföljningen i länets kommuner. Det är ju det du säger: Du borde läsa rapporten som är riktad mot kommunala äldreboenden! Det är helt missuppfattat.

Dessutom tar du i det sista inlägget upp att ni nu har bytt mening om kommunaliseringen av hemsjukvården på grund av det här. En sådan kortsiktig politik, att inte våga se lite längre bort än det som nu är aktuellt i tidningarna och som är aktuellt i den politiska debatten, föröder de gemensamma resurser som finns. Vi måste våga se lite längre med tanke på hur befolkningsutvecklingen ser ut och hur vi ska klara att ha tillräckliga resurser för den framtida äldre vården, äldreomsorgen och för den delen äldre sjukvården, som är landstingets ansvar.

Jag är förvånad över att du enbart har återgett uppgifter från kommunala verksamheter och ställer mig till politiskt ansvar för att det inte fungerar bättre. Det där får vi nog återkomma till, eller också får du leva i din vanföreställning om hur verkligheten ser ut.

Andre vice ordföranden: I presidiet är vi angelägna om att fullmäktigemötet är avslutat kl. 13. Det är min bedömning att vi därmed inte hinner med fler frågor.

Ordningsfråga

Anförande nr 85

Landstingsrådet Ullberg (S): Ordförande, ledamöter! Med all respekt för ordförandens bedömning yrkar jag att en fråga till får ställas, dels med anledning av att ordföranden väljer att läsa varje fråga innan han släpper upp frågeställaren i talarstolen, dels eftersom det är en nyordning att vi både har kortare block för interpellationer samt att frågestunden kanske är det som borde vara i huvudfokus, med tanke på de interpellationer som har ställts vid ett fullmäktige som i övrigt inte har några beslutsärenden. Jag yrkar att en fråga till får ställas.

Andre vice ordföranden: Eftersom vi har detta yrkande ställer jag frågan till fullmäktige: Är det i sin ordning att vi tar upp en fråga till och därmed gör ett överdrag på ett par minuter?

Fråga 10

Andre vice ordföranden: Vi går till fråga nr 10 som ställs av Petra Larsson, Socialdemokraterna, till landstingsrådet Lars Joakim Lundquist. Finns det jourläkarbilar för alla barn?

Anförande nr 86

Petra Larsson (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter! Det är första gången jag står i den här talarstolen så jag blev väldigt glad åt att få ställa den här frågan.

Vi socialdemokrater har i valrörelsen drivit frågan om jourläkarbilar för alla barn. Vi tycker att det är en otroligt viktig fråga. När vi drev den frågan hävdade Moderaterna att det redan fanns sådana bilar. Men när vi har kontaktat Vårdguiden under en period, från den 7 oktober–14 november i år, har vi fått svaret att det inte finns och att de eventuellt fyra fem jourläkarbilar som finns används för dödsfall och för multifunktionshindrade eller sängliggande patienter.

Då undrar vi hur man som ensamstående förälder, eller två föräldrar som har flera barn, gör om ens barn blir sjukt mitt i natten och man inte kan åka till akuten. Vi tycker inte att det är rimligt att man inte kan få en jourläkarbil hem till sig. Vi undrar vad din rekommendation är.

Anförande nr 87

Landstingsrådet Lundquist (M): Ordförande, fullmäktige! Jag vet inte om det är speciellt i dag, men frågorna är lite märkligt konstruerade. Jag tänkte ställa om den här frågan: Finns det särskilda jourläkarbilar för barn? Alla barn kan man kanske inte säga behöver jourläkarbil. Om frågan är om det finns särskilda jourläkarbilar för barn är mitt svar: Det finns inte särskilda jourläkarbilar som riktar sig till äldre. Det finns inte särskilda jourläkarbilar som riktar sig till medelålders. Det finns inte särskilda jourläkarbilar som riktar sig till yngre. Det finns inte särskilda jourläkarbilar som riktar sig till barn. Det finns inte heller särskilda jourläkarbilar som riktar sig särskilt till män eller kvinnor. Jourläkarbilar riktar sig till alla.

Däremot är barn en viktig målgrupp för jourläkarbilarna. Jag tror inte att vi ska ha särskilda bilar som bara riktar sig till barn. Om vi ska få bästa möjliga tillgänglighet ska barn vara en självklar målgrupp, men alla bilar ska stå till förfogande för alla de patienter som ingår i uppdraget för jourläkarbilarna.

Jourläkarna förmedlas genom sjukvårdsrådgivningen eller SOS Alarm. Den speciella prioriteringen rör barn, äldre och svårt sjuka. Det är de tre viktigaste grupperna. Genom de här resurserna kan Stockholms läns landsting ofta färdigbehandla patienterna i deras hem. Det är bra för patienterna eftersom det är enklare, men också därför att det minskar infektionsrisk och mycket annat.

Får jag som gammal landstingsledamot – jag har varit med lika länge som Stig Nyman – fråga: De frågor som du ställer till mig, varför ställde ni inte dem till er själva 1994–95 när ni avskaffade alla de röda bilarna?

Anförande nr 88

P e t r a L a r s s o n (S): Jag har inte varit med i det här landstinget i 20 år utan är precis nyinvald. Jag känner inte riktigt att jag kan stå till svars för det som hände 1994–95. Det är ändå nuet vi pratar om. Vi ser behovet av jourläkarbilar för barn därför att vi inte tycker att man ska behöva rycka upp alla sina barn mitt i natten om ett barn i familjen blir sjukt och man behöver åka in till akuten, med allt vad det innebär.

Uppenbarligen ser också småbarnsföräldrar och läkare behovet av jourläkarbilar för lättakuta fall. Det finns ändå ett problem. Det är att det privata alternativet kommer att kosta 1 750 kronor. Jag bor i Tensta. Jag vet att många av mina grannar inte kommer att ha möjlighet att betala det. Vad ska man göra?

Anförande nr 89

L a n d q u i s t (M): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att den lösning vi har nu med fem jourläkarbilar, en i bakjour dessutom, som täcker hela landstinget geografiskt för att ta hand om barn, svårt sjuka och äldre är en bra lösning. Man har helheten inom de här områdena. Skulle vi ha tre bilar som enbart riktar sig till barn och alla befinner sig på södra sidan av staden tar det en väldig tid att ta sig till norra sidan. Bredden i uppdraget tror jag är väldigt bra för att få ett snabbt omhändertagande.

Jag tycker att de här bilarna är väldigt bra. Det tyckte jag redan 1994–95. Jag har själv varit med och åkt röd bil vid ett antal tillfällen för att komma hem till äldre, komma hem till svårt sjuka och komma hem till barn. Du nämner också dödsfall som en viktig bit, att inspektera att det inte har varit någonting speciellt.

Anförande nr 90

P e t r a L a r s s o n (S): Nu behöver inte de här jourläkarbilarna stå mot varandra. Det kan faktiskt finnas fler. Man kan åka hem till både äldre och barn.

Det finns ett behov eftersom privata entreprenörer startar verksamhet och fyller detta behov. Därmed kommer vi också att se att viljan att betala skatt och finansiera sådant här gemensamt kommer att minska. Det tycker vi är väldigt allvarligt. Vi vill se en jämlik vård som är gemensamt finansierad och efter behov, inte efter plånbok. Det här är ett stort problem. Om vi ska ha en jämlik vård måste alla också få tillgång till den, även de lättakuta fallen bland barn.

Anförande nr 91

L a n d q u i s t (M): Ordförande! Det var ju en lämplig dag att ta upp att människor skulle vara beredda att betala barnsjukvård med egna pengar när vi i dag har fått läsa att Martinakliniken avvecklar sin verksamhet om några månader. Det är inte någon stor produkt. Du säger att det är ett stort problem. Det finns en som har startat detta. Martinakliniken stänger nu sin verksamhet. Jag tror inte mycket på det här särskilda projektet.

Får jag bara fråga dig: Vill du ha en speciell bilpark för barn? Vill du sedan ha en speciell bilpark för äldre och en bilpark för svårt sjuka? Vad vill du ha för inriktning på dem i stället för att ha bredden?

(Andre vice ordföranden: Det här är ditt sista inlägg, Lars Joakim, så du kan inte ställa fler frågor.)

Då slutar jag.

Förteckning över talare
(siffrorna avser anförandets nummer)

Landstingsrådet Ullberg (S) 7:1, 3, 5, 85

Landstingsrådet Wennerholm (M) 7:2, 4, 6, 8, 10, 12, 17, 20, 25, 28, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72

Blombäck Yvonne (MP) 7:7, 9, 11, 26

Landstingsrådet Sevefjord (V) 7:13, 15, 50, 52, 54

Landstingsrådet Rydberg (FP) 7:14

Wikholm Nanna (S) 7:16, 19, 22

Gunnarsson Vivianne (MP) 7:18, 21, 27, 29

Stjernström Michael (KD) 7:23

Carlsson Lars (C) 7:24

Jörnehed Håkan (V) 7:30, 32, 36, 79, 81, 83

Landstingsrådet Lundquist (M) 7:31, 34, 37, 87, 89, 91

Kettner Anna (S) 7:33, 35

Landstingsrådet Hellmark Knutsson (S) 7:38, 40, 42

Landstingsrådet Rosdahl (M) 7:39, 41, 43, 45, 47, 49, 51, 53

Landstingsrådet Wigg (MP) 7:44, 46, 48

Hansson Curre (S) 7:55, 57, 59

Öberg Helene (MP) 7:61, 63, 65

Can Adnan (S), 7:67, 69, 71

Eriksson Tomas (MP) 7:73, 75, 77

Landstingsrådet Starbrink (FP) 7:74, 76, 78

Landstingsrådet Nyman (KD) 7:80, 82, 84

Larsson Petra (S) 7:86, 88, 90